

Brassói Lapok

XL. évfolyam

269 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Pénlek

1934. évi november 23

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 66 lej. — Posta kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Nagy hűhó mennyiért?

Irla: Tanódy Endre

A Skoda-fejezet komolyodik, nő és dagad. Határai adva vannak ugyan a továbbiakban is, mint voltak a parlamenti bizottság előtt és már előbb is, parlamentben és közvéleményben egyaránt. A „Palaeibus” felirású rejtelmes ajtón túl nem hatolhat senki és ezt a közvélemény rohamai sem fogják betörni.

Lehet, hogy cinikusan hangzik, de talán így is van ez helyesen. A nagy állami szállítások és főként nagy fegyverszállítások külön kereskedelmi és jogi elvek rendje és parancsa szerint folynak le. Minden államnak vannak ilyen szerződesei és a sok államban mindenféle miniszterek és szakképviselők vannak, az eredmény azonban mindenütt egy, és így nyilván a módszer is azonos.

Ezt a példátlan összhangot az egyébként egymás életére törő államok és államszervezetek között világosan megmutatja, hogy a fegyvergyártással és fegyverszállítással foglalkozó gyárak és pénzszervezetek fantasztikus nyereséggel dolgoznak és egészen bizonyos, hogy jelentéktelen eltérésekkel mindenütt ugyanazon áron árulnak. Csak a meghitelezés tér el államonként, ahhoz képest, hogy kinek milyen hitele van, de ez a különbség megnyilvánul ugyanezen államok más hitelműveletei között is. Más feltételei vannak egy angol államkölcsömnél, mint egy középeurópai vagy balkáni kis ország kölcsönének.

Hogy ezeket a csaknem egyenlő feltételeket és pedig egyenlően ragyogó feltételeket miként éri el a fegyvergyárak és fegyverszállítók, minden időben és minden országban, ez olyan titok, amelyet mindenki sejt, még a legavatatlanabb is, de bizonyítani és napfényre hozni még a legközelebbiek sem tudhatják. Ez a titok a „Palaeibus”, amely a Skoda-ügynek is természetes határt szab.

Igy van ez jól, mert másként nem is lehet és mert másként még sokkal rosszabb volna. Nem helyes például, hogy a nagyvárosok északi perverz orgáinak fetrengenek, de még rosszabb volna, ha ezeket vászonra vetitenék és bemutatták a serdülő ifjúságnak. Ugyanilyen helytelen a kísérlet, amely most folyik és amely azt akarja, hogy a falusi választó megismerje a fegyverszállítási szerződések izgalmas és bonyodalmas keletkezését és feltételeit.

Ez annál nehezebben is sikerülne, mert magából a hírhedt Bentoiu-féle jelentésből látszik, hogy ezt a célt maga az előadó ur sem tudta megközelíteni, ellenben attól igen nagy látványosságok kereng, meglehetősen ártatlan feltételek és hozzávetések között. A szamosmegyei választónak, akinek döntése elé az ügy most kerül, még súlyosabb feladat lesz annak kihámozása.

Az „ügy” nem kecsesget így egyébbel, mint hatalmas kavarodással és tusával az érdekelt pártok között. Ezeknek a pártoknak vezetői nem szabad lebecsülni és nem szabad feltételezni, hogy minderről nem tudnak maguknak számot adni és nem látják azt, amit mi látunk. A liberális pártnak az a csoportja, amely a harcot kihívja, mindezt ugyancsak tudja. Egy csoportja — mondjuk — mert számottevő emberei és csoportjai a pártnak, mindezt köztudomásulag nem akarják. És tudják, hogy a kölcsönös vádak ilyenkor nem állanak meg a világra dobott kérdésnél, hanem kiáradnak, mint minden veszekedés és amit csak valahonnan egymásra fogni, vagy bizonyítani tudnak, az mind benne tájékozik majd a kavarodásban.

A nagyhang, de egészen üres jelentés mint azótt papírszelet mcsólik el majd rövidesen a hullámokban és ezek felszínre dobnak majd olyan roncokat a mélyről, amelyekről azt hittük, hogy régen ott alusszák különös álmukat, amilyenek az elsüllyedt hajók örök nyugalmát képzeljük. Mindenki fog tudni a másiktól és ezt is előre tudja mindenki.

És ha mégis mindez így megindul, akkor ennek egészen más rugó lehetne, mint az a cél, hogy valamelyik tábor a másikat legyőz-

A kormány és a nemzeti-parasztpárt részéről is kísérletek történnek a párt-háboru megakadályozására

Maniu Temesváron Bocu Szever 6000 hívének a tisztelgését fogadta

Mihalache újból összehívta a nemzeti-parasztpárt parlamenti csoportját

Bukarest, november 22

Maniu temesvári útját belpolitikai körökben nagyjelentőségű eseménynek tartják, mely teljesen új helyzet elé állítja a nemzeti-parasztpárt vezetését. A volt pártelnök ugyanis

eleget tett Sever Bocu meghívásának és részt vett a szoborleplezési ünnepségen,

melyről úgy Vajda, valamint a nemzeti-parasztpárt bánsági szervezeteinek többi vezetői hiányoztak. A következményeket illetően most minden attól függ, hogy Mihalache miképpen magyarázza

Maniunak ezt a lépését: kísérletnek tekintik-e a bánsági tagozat belső békéje megteremtésére, vagy olyan állásfoglalásnak, mely a volt miniszterelnök ezután, egyéni színezetű politikai tevékenységének kíván beharangozója lenni.

Mint igen érdekes jelenséget kell felmelnünk több fővárosi lapnak egybehangzó híradását, hogy egy a liberális, mint a nemzeti-parasztpárt részéről kísérletek történnek a pártatlanul hevesnek ígérkező belpolitikai harc megakadályozására. A parlamenti vizsgálóbizottság több kormánypárti tagja állítólag javasolni fogja, hogy úgy a Bentoiu, mint a

Calinescu jelentését

adják ki egy albizottságnak tanulmányozás végett

s az új jelentés, amit az albizottság készítene, vegye figyelembe azokat az adatokat is, amiket a nemzeti-parasztpárt perdöntő jellegűnek tart. Másrészt a nemzeti-parasztpárt egyes befolyásos tagjai úgy vélekednek, hogy abban az esetben, ha a kormány garanciát nyújt egy kiegészítő vizsgálat tárgyilagossága és politikamentes lefolytatására, úgy semmi ok nincsen arra, hogy a párt szolidaritást vállaljon azokkal az egyénnel, akiknek bűnössége kétségtelenül beigazolódnék.

A pártháboru veszedelmes következményei

Az Adeverul szerint a pártháboru elsimításának igen sok akadály van. Legelőször is szinte lehetetlen egy nevezőre hozni a Bentoiu és Calinescu jelentését, melyek legfontosabb megállapításaikban homlokegyenest ellenkeznek egymással. Másodszorban sem Tatarescu, sem pedig Mihalache nem rendelkezik pártjával a kívánt mértékben. Tatarescu háta mögött ott áll Bratianu Dinu, Mihalache kezét pedig megkötö Maniu, akinek szándékai valójában a pártvezetőség. A miniszterelnök tisztában van azzal, hogy a nemzeti-parasztpárt kormánybuktató akciója veszedelmes helyzetet teremthet a kormány részére még akkor is, ha nem éri el célját. Másfelől nemzeti-parasztpárti részen is jól látják, hogy a Skoda-kérdés végleges rendezése előtt egy esetleges kormánybuktással

olyan megoldások kerülhetnek előtérbe, melyek alapjában ingatnák meg a mai politikai rendszert.

A helyzet mindenestre sokkal bonyolultabb, semhogy jóslatokat lehetne tenni a harc kimenetelére nézve. Eltekintve ugyanis a „külső” bajoktól, mind a két párt súlyos belső nehézségekkel küzd. A liberális fiatalok különböző el-ze. A nagy hűhó nem ennyiért indul, hanem sokkal többért.

Az utóbbi években állandóan kérdőjel mögött és vizsgálat alatt áll a tétel: a pártok életképessége-e a lehetősége annak, hogy az országot pártkormányok vezessék ki a gazdasági és politikai utvesztőből. Ha ez a dicselelő sárgulózás most lefolyik az ország színe előtt, akkor ez a kérdőjel eltűnik. Akkor a pártok megbélyegezve és elítélve állanak a szégyenpillér előtt és mindenki győzött, aki a pártok tetemeivel fogai között készült Kinizsi győzelmi táncára. A kaland és diktatura győzelmi torára.

Nagy tétért indul az új Skoda-hajsza. Hogy a pártok belemennek ebbe a kelepcebe, amely okosan és ravaszul készült, az nem csodálatos és nem érthetetlen. Mindkét párt önmagában legalább három, sőt pontosan három párt, az pedig régi igazság, hogy könnyű emberbaráti békességben élni távoli idegenekkel, de nagyon nehéz, sőt csaknem lehetetlen osz-

nevezés alatt működő csoportjai és a Bratianu Dinuval tartó „öreg” között szinte napirenden vannak a különböző formában megnyilvánuló torzalkodások. Ezeknek az alakulatoknak a vezetői jól tudják, hogy bár az ujliberálisokkal való egyesülés kérdése hivatalosan lekerült napirendről, a kormány esetleges bukása egész bizonyosan újból felszínre dobja a problémát, annál is inkább, mivel Bratianu maga is meggyőződéses híve a kibékülésnek. Ezért a fiatalok már most arra törekcsenek, hogy a maguk részére megszerezzék mindazoknak a pártfőru-

moknak a többségét, amelyek hivatva vannak a pártot érintő minden fontos ügyben határozni.

Érthető ezek után, hogy a pártban nagy izgalommal fogadták Bratianu állítólagos elhatározásának a hívét, mely szerint a pártelnök „az egység megteremtése céljából” feloszlatja a „nem szabályszerűen működő” csoportokat.

A nemzeti-parasztpárt helyzete sem különb és Mihalache annyiszor bevált óvatosságán és körültekintésén mulik, miképpen oldja meg a most felmerült újabb Maniu-problémát.

Mihalache kidolgozta a kormánybuktató harc programját

Mai jelentéseink arra vallanak, hogy a nemzeti-parasztpárt mindenképpen megkezdte a döntő harcot a kormány ellen. Mihalache szerdán reggel Bukarestbe érkezett és lakásán nyomban fogadta Madgearut, Calinescut és Che'megheanaut, akikkel közölte, hogy minden részletben kidolgozta a kormánybuktató kampány programját.

Csütörtökön délelőtt a nemzeti-parasztpárt parlamenti csoportja ülést tart, amelyen Mihalache utasítást fog adni a képviselőknek és szenátoroknak parlamenti magatartásukra nézve.

A Dimincata azt írja, hogy Maniu csoportja, amelyhez a siker érdekében Vajda is csatlakozik, végleges leszámolásra készül a liberális párttal, mert ez a párt

tyálos atyafiakkal.

Nincsen túlzás, amely megközelítené a marakodásnak, féltésnek és ingerültségnek a hevé és keserűségét, amely ezeket a töredékeket egymás ellen fűti. A látszat továbbra is az lesz, hogy a Skoda-ütközetben a táborok egységeik, de azért mindenik táborban megvan a számítás, hogy az esetleges győzelem vagy vereség, kinek a győzelme, vagy veresége lesz az egyes táborokon belül.

Nem volt nehéz életre iktatni ezt a harcot. Annál nehezebb ma súlyos következményeit belátni. A csatáról füstfelhő mögött elcsúszott a látóhatár, legalábbis nekünk, akik meggyőzőhetlenül hisszük, hogy a pártok aralma és a szabadságoknak még megmaradt látszatai is sokkal többet érnek nekünk, mint az, ami nyílt és végleges elközbasuk után jönni fog.

Mi jóhiszeműen hisszük, hogy ez egyben ki-sebbségi érdek is. A nagy egyenlőtlenség a kisebbség hátrányára minden nemzeti államban

megmarad, tekintet nélkül arra, hogy milyen rendszerrel kormányozzák. De a szabadságjogok összességéből több jut ott, még ha csökkenő mérékkel osztják is, ahol ilyen jogok vannak, mint ahol nincsenek. Ha tizből leveszünk hetet, még mindig marad három. De mikor a semmiből kell kivonni, akkor jönnek a borzalmas minuszok és aki valaha nyíltan és őszintén beszélt a diktatura és kaland valamelyik barátjával, az megtudhatta, hogy azért akarják — a többi között — a demokratikus módszereket eltörölni, hogy az alkotmányban lefektetett jogegyenlőségi parancsot még látszatra se kelljen teljesíteni.

Innen nézve nagy ügy a Skoda-ügy. A harcban kívül álló elemek már várják, hogy a pártok és a harcban ugyancsak kívülálló tömegek értetlenül állanak a megnyíló szakadék előtt. Talán homályos történelmi emlékeiből érzik, hogy a szakadékokat velük szokták kitölteni.

Tessék kívánni s elfenni!

11. sz. SZELVÉNY

a B. L. novemberi
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 db novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 november havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Calea Moșilor 59), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10) **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

a nemzeti-parasztpárt programjának eddig elért csaknem minden eredményét megsemmisítette.

Maniuek az 1928-ashoz hasonló akcióra készpédig sürögösen, mielőtt a Skoda-jelentést megszavazná a parlament.

Más hírek szerint a nemzeti-parasztpártban a Maniu-ügyet nem tekintik olyan akadálynak, mely a párt egységes fellépését akadályozná. Máris nagyszabású előkészületet tettek a kampány sikere érdekében. Így november 26-án, a parlament újbóli megnyitása napján utcai tüntetést rendez a nemzeti-parasztpárt a fővárosban. Ezt megelőzően népgyűlés lesz, melyre az ország összes megyéiből nagy tömegeket vezetnek fel. A szónokok a Skoda-jelentés megállapításait visszautasítva *viszontvádat fognak emelni a liberális párt ellen.*

TATARESCU CAFOL

Tatarescu miniszterelnök keddi kihallgatását politikai körökben élénken kommentálják. A miniszterelnök részletesen beszámolt az uralkodónak az utóbbi napok eseményeiről és ismertetette azt a visszhangot, amit a Skoda-jelentés a különböző pártokban keltett. A kabinet újjászervezéséről elterjedt hírekkel szemben Tatarescu közölte az újságírókkal, hogy a parlament munkájában a kormány minden változtatás nélkül, jelenlegi összetételében vesz részt.

AVERESCU

A FASIZMUS KACÉRKODIK

Ma ment végbe Jasiban a liberális párt megyei tagozatának a kongresszusa, a melyen Jamandi miniszter, a tagozat elnöke hatalmas expozé keretében ismertette a helyi politikai helyzetet. Bratiano Dinu és Tatarescu levélben juttatták el üdvözlésüket és szerencsekívánataikat a nagygyűlés vezetőségéhez.

A bepolitikai viszonyra igen jellemző jelenségről számol be a Curentul legutolsó számában. Averescuék jasi gyűlésével foglalkozik a cikk és megállapítja, hogy ennek a politikai megnyilatkozásnak hamisítatlan fasiszta jellege volt. A néppárti fiatalság

fasiszta kézfelemeléssel fogadta a terembe belépő marsallt, majd a gyűlés során Papacoste, Averescu egyik legbizalmasabb embere, többször éltette Mussolinét.

Itt említjük meg, hogy Bukarestben a hatóságok elkobozták a néppárt hivatalos lapjának, az Indreptareanek keddi számát. Mai jelentésünk szerint Averescu az uralkodónál fog panaszt emelni az Indreptarea elkobozása miatt. A lap ugyanis kérdéses számában teljes egészében közölte a marsall jasi beszédét és Averescu most ki akarja mutatni, hogy beszédében nem mondott semmi olyant, ami feljogosíthatna volna a hatóságokat erre a lépésre.

MANIU BOCU SZEVER TARSASAGABAN MENT A SZOBOR-LELEPLEZÉSI ÜNNEPSÉGRE

Temesvár, november 22.

Szerdán délelőtt 11 órakor nagy ünnepség keretében leleplezték Babes Vincének, az erdélyi román nemzetipárt egykori elnökének a Scudier-parkban felállított bronzszobrát. Az uralkodót Mocsonyi főudvarmester képviselte az ünnepségen. A kormány részéről Lepadatu és Nistor miniszterek jelentek meg. A szoborleleplezésen Maniu Gyula is részt vett,

aki reggel kilenc órakor érkezett Temesvárra.

A szokásos egyházi szertartást Comsa Grigore püspök celebrálta, ezután elhangzottak a hivatalos beszédek, majd a leleplezés után ezekre menő paraszt-tömeg vonul el a szobor előtt.

Nagy feltűnést keltett, hogy Maniu megérkezése után

azonnal Bocu Szeverék klubjába hajtatott, később pedig a Dóm-téren a volt tartományi kormányzó mintegy hatezer

hívének az üdvözlését fogadta.

A volt pártelnök ezután gépkocsiba ült és Bocu Szever társaságában hajtatott az ünnepségre.

A SKODA-ÜGY MELLÉKHATÁSA VASILIU-CLUJ ÜGYVÉD FEGYELMIT KÉRT BENTOIU ELLEN

Vasilu-Cluj ismertnevű fővárosi ügyvéd, aki annakidején egyike volt Seletzky védőinek, panaszt nyújtott be a bu-

karesti ügyvédi kamara dékánjához, melyben a Skoda-jelentés egyik kitételére hivatkozva, fegyelmi eljárás megindítását kéri Bentoiu Aurelian, a jelentés elkészítője ellen.

Vasilu-Cluj azt állítja, hogy Bentoiu jelentésében az ő védői szerepét olyan színben tünteti fel, melyet magára és foglalkozására nézve sértőnek tart. A fővárosi ügyvéd és politikai körében nagy érdeklődéssel várják az ügy további folytatását.

Maniu temesvári nyilatkozatai

Ujabb temesvári jelentés szerint a szoborleleplezést déli egy órakor disztribúció követte, amelyen Maniu is felszólalt és a nemzeti szolidaritást hangoztatta.

Délután 4 órakor Bocu Szever a nemzeti-parasztpárt régi klubhelyiségében Maniu jelenlétében előadást tartott Babes Vincéről.

Elutazása előtt Maniu fogadta a B. L. munkatársát, akinek kijelentette, hogy temesvári útjának egyetlen célja az volt, hogy személyes jelenlétével adózék Babes Vince emlékének. Természetesen köszönetemet fejeztem ki — mondta Maniu — azoknak, akik lelkes munkájukkal és áldozatkészségükkel lehetővé tették a szobor felállítását.

A nyelvviszágáról Maniunak az a véleménye, hogy a tisztviselőnek ismernie kell az állam nyelvét, a vizsgáztatásnak azonban nem szabad üldözési jelleget öltenie, azt tárgyilagosan és jóindulattal kell megemlíteni.

A Skoda-ügyről a következőket mondotta:

— A Skoda-jelentés bosszu műve és következménye azoknak az érdekeknek, melyek eltérők azokról az érdekektől, melyeknek a nagy állami cselekedeteket kell mozgatniuk.

— Az ügy nem arra ad alkalmat, hogy védekezzünk, hanem hogy megalapozott támadással lépünk fel azok ellen, akik elhanyagolták a fegyverkezés fontos ügyét és megakadályozták kormányom ezirányú programjának megvalósítását.

— A jelentést kihívásnak tekintjük, melyre méltó válasz következik.

Tatarescu: „A Skoda-ügyet nem lehet politikai tere tenni.”

Tatarescu szerdán este 8 órakor fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt nyilatkozott a Skoda-ügyről. Kijelentette, hogy a parlamenti vizsgálat a törvényhozó Házak kezdeményezésére indult meg avégett, hogy megállapítsa: kit terhel a felelősség az 1929-iki fegyverrendelésért. A kormány nem befolyásolta és nem fogja

befolyásolni a vizsgálatot. A jelentés elkészült s ha a parlament azt elfogadja, úgy az ügy bírói fórumok elé kerül.

A kormány ellenfelei politikai, sőt kormánybuktató fegyvert akarnak kovácsolni a jelentés betérjesztéséből.

Céljukat nem fogják elérni. Az ország közvéleménye kívánja, hogy a felelősség megállapításáért és a bűnösök elnyerjék méltó büntetésüket.

A Skoda-ügyet, mely egy tábornoknak okozta öngyilkosságát és súlyos légkört idézett elő,

nem lehet politikai tere tenni.

A nemzeti-parasztpárt rosszul teszi, ha közösséget vállal a bűnösökkel. Az ország komoly közvéleménye visszautasítja ezt a sakkhúzást.

A kormány tovább megy előre megvont útján és komoly elhatározásával fogják magukat szembetalálni azok, akik ilyen eszközökkel akarják a közrendet megzavarni — végezte nyilatkozatát Tatarescu.

A marseillei merénylet ügyében

Gentben robbanásig feszült a hangulat

A Népszövetség rendkívüli közgyűlése megkezdte a délamerikai háború vitáját

A Saar-kérdés vajudása miatt a népszövetségi tanács csak a jövő héten ülhet össze

Gent, november 22.

A Népszövetség rendkívüli közgyűlésére és a leszerelési értékesítés elnöki tanácsának ülésére ismét összehozták a diplomatai figyelmét, kiváltéppén persze az európaiakat, a marseillei merényletért való politikai felelősség ügyében teendő délszláv lépés kérdése vonja magára. A másik kényes probléma: a Saar-kérdés, ugyanis még nincs napirenden. A Népszövetség által kiküldött és Aloisi báró olasz főmegbízott elnökletével még Rómában dolgozó háromtagú Saar-bizottság ugyanis ezen a héten aligha készülhet el jelentésével, ennél fogva pedig a tanácsülés, amelynek ez a fő tárgya, csak a jövő héten kezdheti meg munkáját. Valószínű ezért, hogy Laval külügyminiszter és több delegáció vezető vissza is utazik s csak a jövő héten jelenik meg újra a tanácsülésre.

Ami a délszláv jegyzéket illeti, a párisi Journal úgy értesült, hogy annak végleges szelleméről és szövegéről csak szerdán este döntenek, azon a diszlokáción, amelyet a kisantant-külügyminiszterek adnak Laval tiszteletére. Ezalkalommal körvonalazzák végérvényesen a Jugoszlávia által követendő magatartást.

Az Echo de Paris szerint Gentben most a robbanásig feszült légkör alakult ki. Jeftics és Titulescu kizárólag csak Magyarországra akarják korlátozni a marseillei merényletért való felelősség kérdését, míg a nagyhatalmak s nem utolsósorban Laval, arra intik a jugoszláv külügyminisztert, hogy a jegyzék következtelenségét elhárítsa, hogy a jegyzék ellen irányítsa, hanem tartsa panaszait általános mederben. A francia sajtó ugyanis általában attól tart, hogy a jugoszláv lépés elgáncsolja a jó mederben folyó francia-olasz tárgyalásokat.

Egyes francia lapok ennek ellenére ismét élesen támadják Magyarországot a marseillei merénylet ügyével kapcsolatban. A Liberté vezető helyen durván támadja Magyarországot és azt írja, hogy Gentben a magyar revizionizmus pörre most fog lezajlani. Végül leszögezi a lap, hogy a revizionizmus okvetlenül háborúhoz vezet. A Paris Soirban viszont Sauer-

wein mérsékeltebben ír s figyelmezteti Jugoszláviát, hogy térjen le arról az utról, amelyen egy nemzetközi kötelességeivel és jogaival tisztában lévő nemzetnek haladnia kell. Nem szabad Marseille alapján politikai bosszuvágyakat kielégíteni. Végül kijelenti: Sauerwein, hogy Laval külügyminiszter kiválóan alkalmas arra, hogy ebben a súlyos ügyben báráti jótanácsokat adjon.

Az angol lapok kiemelik, hogy Jeftics b-n a köszönőbeszédében, amelyet a rendkívüli közgyűlés keddi délutáni megnyitása során a részvétnyilatkozatokért mondott, egy mellékmondatnál ugyan, de mégis eléggé érthetően arra célzott, hogy a marseillei merényletet külföldi származású tettek követték el. A jugoszláv külügyminiszternek ez a kijelentése vilánytűsként érte a nyugati államok delegátusait is. Ezzel kapcsolatban azonban az angol lapok azt is megírják, hogy Laval kijelentette: Jugoszlávia temesse el a Magyarországra emelt csatabárdot. A Times bizik is abban,

hogy Laval mérsékelt hangja győzedelmeskedni fog a türelmetlen álláspont fölött.

A Neue Zürcher Zeitung az ügygel kapcsolatban kifejti, hogy horvát terrorizmus nemcsak Magyarországon éltek és tevékenykedtek, hanem más európai államokban is. Ha tehát Jugoszlávia ezt a kérdést, amelyben minden európai állam érdekelt, amely menedéket adott a horvát kiűldözötteknek, fel akarja vetni a Népszövetség előtt, akkor okvetlenül szélesebb alapokra kell fektetnie. Ausztria és Olaszország a vita során ugyanis utalni fog arra, hogy a horvát terrorcselekmények betegségi tünetek, amelyeknek oka abban rejlik, hogy a horvátok külföldre menekült ezrei mélyesedésben élnek. A marseillei merénylet azt mutatta, hogy azoknak az államférfiaknak volt igazuk, akik a horvátok sorsát, már régen a Balkán új puszkaprosztorjában mondják és akik Jugoszláviát többször figyelmeztették, hogy a horvátokkal szemben mérsékelt és bölcs politikai magatartásra van szükség.

Munkában a rendkívüli közgyűlés

A Népszövetség rendkívüli közgyűlése egyébként csak szerdán kezdte meg a tulajdonképpeni napirenden levő Gran Chaco-visszály tárgyalását. Ennek alapjául az a jelentés szolgál, amelyet a Paraguay és Bolivia között már közel három éve dúló háború megszüntetési módjainak a tanulmányozására kiküldött bizottság dolgozott ki. A rendkívüli közgyűlés elnökevé Castillo Nejero mexikói fődelegátust választották meg egyhangulag, a kinek Benes pár szóval adta át az elnöki szót.

Laval francia külügyminiszter szerdán együtt villáreggelizett a három kisantant-külügyminiszterrel, majd folytatták megbeszélésüket a jugoszláv lépés kérdésében. A végső tanácskozást este tartották, minthogy Laval éjjel már vissza is utazott Párisba. A Journal de Geneve úgy tudja, hogy a jugoszláv jegyzék alakilag ugyan mérsékelt lesz, de éle mégis Magyarország ellen irányul, ami által azonban a magyar diplomáciai körök egyáltalában

nem érzik találva magukat, sőt örülnek annak, hogy a népszövetségi vita során teljes világosság derülhet a marseillei merényletért való felelősség ügyére.

CSEHSZLOVAKIA CSATLAKOZIK A RÓMAI HARMAS EGYEZMÉNYHEZ?

Oszták politikai körökben arról beszélnek, hogy Schuschnigg kancellár január második felében Párisba utazik, Berger-Waldenegg külügyminiszter pedig Prágába, hogy tárgyalja az osztrák-cseh gazdasági kapcsolatok jövőjét. Benes január végén, vagy február elején adja vissza a látogatást s rögtön utána Rómába utazik, bejelentendő Mussolininak, hogy Csehszlovákia hajlandó csatlakozni a római harmas, olasz-osztrák-magyar egyezményhez.

ECKHARDT TIBOR GENTBEN

Eckhardt Tibor, Magyarország fődélátusa ma délelőtt Gentbe utazott.

Nagyon érdekes történet

Hogyan rehabilitálták a csunyan meghurcolt Golumbovics temesvári postaigazgatót

A cikkből megismerhető a kisebbségölő Universul egész erkölcsi hitele

Temesvár, november 22

Egy héttel ezelőtt az egyik nagy közép-európai rádióadó állomás szennyezésként kürtölte világra azt a hírt, amely szerint Golumbovics Viktor temesvári kerületi postaigazgatót a katonai hatóságok letartóztatták és lakásán lefoglaltak egy rövidhullámú rádióadót, amelynek révén Golumbovics igazgató egy külföldi állammal közölt állandóan Romániára vonatkozó jelentős titkos adatokat.

Ennek a rádióhírnék alapja az Universulnak egy Temesvárról keletkezett cikke volt, amelyet az Universul temesvári tudósítója írt. A cikkben arról volt szó, hogy a postaigazgató lakásán a katonai hatóságok házkutatás alkalmával rövidhullámú rádióadó állomást találtak és a cikk burkoltan odamutatott, hogy Golumbovics Viktor postaigazgató ennek segítségével a külföld részére kémiszolgálatokat teljesített.

A cikk megjelenése után a posta vezérigazgatója Golumbovics igazgatót táviratilag felfüggesztette állásából, ami után a temesvári kerületi igazgató azonnal Bukarestbe utazott és ott nem fölöttesénél jelentkezett először, hanem a hadügyminisztériumban, ahol a felőle forgalomba hozott hírek azonnali kivizsgálását kérte, bizonyítva, hogy lakásán házkutatást nem ejtettek a temesvári katonai hatóságok.

Golumbovics Viktor Budvánvával egyidejűleg ennek 17 éves fia, Golumbovics Vintila is küldött egy beadványt a hadügyminisztériumba, amelyben a következőket közli: fiatal kora dacára is, mint vizsgázott posta- és távíró-tisztviselő, renklvűli érdeklődéssel viseltetik a rádiótechnika rövid-hullámmal foglalkozó kérdései iránt és ecélből kis kísérleti teletet létesített, amelyen már eddig is kizárólag tudományos érdeklődése és fizikai számításai eredményeként eredeti sikereket ért el. Az igazgató fia közli, hogy kísérletei és a technika iránti érdeklődése Temesvárt közismert, az Universul „leleplezéséhez” ez azonban nem adhatott alapot.

Amíg a hadügyminisztérium vizsgálata a katonai hatóságokon keresztül folyt, addig Golumbovics igazgató kibogozta az ellene indított hajsza szálait. Az igazgató szerint kizárólag bosszu műve az ellene kavacsolt kémkedési vád, amely elsősorban az Universul helybeli tudósítójától indult el, mert az úgy vélte, hogy az igazgató egy újságíró haragosságát ellene való célzatossággal különös szívessegekkel tüntetett ki.

Az indulatok tudósító terve keresztül vitelére Ursulescu postatisztviselővel szövetkezett, akitől a „leleplezéshez” megkapta a kellő „adatokat”. Ursulescut valamikor ugyanis Ujvárinak hívták és ennek megfelelően nagy hazafi volt, az impériumváltozás után azonban román hazafinak csapott fel és Vajdáék pártját boldogítva többször megkísérelte, hogy felügyelői állásából a kerületi igazgatói székbe kerüljön, oda, ahol most Golumbovics igazgató ül, hat megye postafor-galmának igazgatására és az állással járó hatalom élvezésére.

A bomba, az első napokban úgy látszott, sikerrel robbant: Golumbovicsot elmozdították, politikai körökben és a magasabb állami tisztviselők köreiből, valamint a hadvezetőségben a legelőkelőbbben foglalkoztak az esettel és azt élénken vitatták. Hiszen Golumbovics az impériumváltozás után öt évig igazgatta a nagyváradi kerületi postát, majd Kolozsvárra került és onnan egész Erdély postaforgalmát igazgatta, majd Brassóban töltötte öt évet ugyancsak postaigazgatói minőségben, majd idekerült a temesvári székhellyel bíró postakerület élére, ahol

most Ursulescu-Ujvári úgy gondolta, hogy kiűtötte a nyeregből.

Ursulescu-Ujvári álmai azonban szertefoszlottak és megegette ujjait az Universul tudósítója is. Megérkezett ugyanis a legfőbb hadvezetőség igazolása, amely szerint a postaigazgató ellen írott cikk tartalma valótlannak bizonyult és a cikk szerzőjét, az Universul temesvári tudósítóját a temesvári hadtestparancsnokság elé idéztette, amely a Temesvárt érvényben levő statáriális rendelkezések értelmében a hadbírósnak adja át az ügyet.

A katonai hatóságok a vizsgálat eredményéről természetesen a postavezérigazgatóságot is értesítették és az Golumbovics felfüggesztését, amely egy létig tartott, megsemmisítette.

A hadügyminisztériumi okmány alapján pedig most már Stelian Popescu is — akik előzőleg Golumbovics kérésére sem voltak hajlandók levelezőjük cikkét megcáfolni — kénytelenek voltak az ügyben lapjukban cáfoló nyilatkozatot közzélni.

A kémkedési botrány ennyivel azonban nem fejeződött be. Golumbovics igazgató ugyanis meglátogatta az orosz-lánt barlangjában és Stelian Popescu he-

lyettesének, Popescu Necsestinek nem a legszelidebb hangon fejtette ki véleményét arról az újságíró etikáról, amely az Universul temesvári tudósítójához hasonló műveletekben nyilvánul. A kerületi postaigazgató Temesvárra visszatérve azonnal megtette a feljelentését az ügyésznek az Universul temesvári tudósítója ellen és Stelian Popescu, az Universul tulajdonosa ellen.

— A per két napja adtam be és máris 7 neves ügyvéd jelentkezett ügyem képviselőre. És még valami, — fejezi be Golumbovics igazgató, — fiam kitiűnő álláshoz jutott érdekemben írott leadvánvában ugyanis olyan szakismeretről győződtek meg a katonai hatóságok, hogy azonnal leszerződtek a legfőbb hadvezetőséghez rádiószolgálati szaktisztviselőnek, ez nagyobb jövőt ígér, mint valahol postatisztként kinlődni.

Az eset előkelő állásban levő román emberrel történt.

Most tessék elképzelni, mennyi alapja van annak, amikor az Universul egy kipécézett, boldogtalan kisebbségi egzisztenciát akar eltiporni.

Méliusz N. József

Mérséklék a postai dijszabást a kisantant-államok közötti forgalomban

Prága, november 22

A csehszlovák postaminiszter bejelentette a képviselőház ülésén, hogy annak a postaegyezménynek az alapján, amelyet a kisantant-államok gazdasági tanácsa kötött, Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia az egymásközötti forgalomban le-szállítja a postai dijszabást. A leszállítás mértéke a leveleknél körülbelül 20, a nyomtatványoknál 65, a csomagoknál pedig 10 százaléknyi lesz.

Fontos határozatokat hozott a kereskedelmi miniszter és a külkereskedelmi bizottság

Bukarest, november 22.

Manolescu-Strunga kereskedelmi miniszter tegnap este hosszasan tanácskozott Dimiurescu bankkommandánsával. A megbeszélés eredményeképpen a kereskedelmi minisztérium rendeletet adott ki, melyben közli, hogy az új külkereskedelmi rendszerre vonatkozó dekrétum több intézkedésének gyakorlati alkalmazása halasztást szenved.

A rendelet kiadásával egyidejűleg egy a minisztérium, mint a Banca Naționala értesítette az illetékes hivatalokat, hogy

az exportőröket november 27-ig mentesítik a jegybank által kért formák teljesítése alól.

A behozatal tekintetében úgy intézkedik a minisztérium, hogy a vámhatóságok haladéktalanul juttassák vissza a Banca Naționalához a kikézbcsített behozatali engedélyeket, megjelölve a kivitel mennyiségét, melyet november 1-től a mai napig eszközöltek az illető vámhivatal területén.

A külkereskedelmi bizottság legutolsó ülésén úgy döntött, hogy az augusztus 15-től november 15-ig kibocsátott behozatali engedélyek csak 1935 február 15-ig lesznek érvényesek.

A bizottság a kontingentált árukat négy osztályba sorozza.

1. Nyerstermékek. 2. Félgyártmányok. 3. Közhasználati cikkek. 4. Fényüzési cikkek.

Az első kategóriára nézve a behozatali kvótát, a múltévi kvótával szemben 80 százalékban, a másodikra 70, a harmadikra 50, a negyedikre pedig 40 százalékban állapítja meg.

Halálra ítélték egy bécsi apagyilkost

Bécs, november 22.

Szerdán délután fél 3 órakor a rögtönítélő bíróság kötél általi halálra ítélté Gajdosch Alajost, a tulli apagyilkost. Gajdosch agyonverte apját, feldarabolta, zsákbagyömöszölte és a szemébe rejtette.

Az ítélet kihirdetése után a statáriális bíróság kegyelmi tanácsa alakult át, a mennyiben azonban Miklas szövetségi elnök nem kegyelmez meg az apagyilkosnak, úgy még az este folyamán felakasztják.

Ki lesz Budapest új főpolgármestere?

Budapest, november 22.

Gömbös miniszterelnök szerdán több tanácskozást folytatott abban a kérdésben, ki legyen az elhunyt Borvendég Ferenc dr. utódja Budapest főpolgármesteri székében. Mint a legvalószínűbb jelöltek, Zsitvay Tibor, Farkas Ákos és Lavotte Károly tanácsstagok neveit emlegetik.

Két és fél évi börtönre ítélték Biesz budapesti szobrászt, aki kidobta a modelljét az emeleti ablakon

Budapest, november 22.

A pestvidéki törvényszék két és fél évi börtönre ítélte Biesz Elemér szobrászt szándékos emberölés kísérlete miatt. Mint emlékeztet, Biesz kidobta modelljét az ablakon, a lány azonban szerencsére csak a bokáját törte ki, holott az első emeletről zuhant le.

Sassu miniszter keleti tanulmányutra megy

Bukarest, november 22

Sassu földművelésügyi miniszter néhány nap múlva külföldre utazik. A miniszter végiglátogatja a keleti államokat, ahol a román állatexport lehetőségeit fogja tanulmányozni.

Ellopták a lengyel belügyminiszter merényletét

Pozsony, november 22.

A Léva közelében levő Zseliz községben a csendőrség letartóztatott egy 25 év körüli csavargót, aki azzal gyanúsítható, hogy májusban ő gyilkolta meg Pieracky lengyel belügyminisztert, egy legálábbis cinkostársa volt a tettesnek. A mint a lengyel rendőrség megállapította, a merénylet Grzegors Matejkonak hívják és egész Európa rendőrsége körözi. A körözéshez csatolt fénykép szerint a Zseliz községben elfogott csavargó azonos lehet a gyilkossal.

A csavargó eleinte tagadta, hogy bármi köze is volna a merényletnek később azonban bevallotta, hogy ismerte Grzegort és szemtanúja volt a gyilkosság-nak. Őt magát Marinkovicsnak hívják és közvetlenül a gyilkosság utáni napokban érkezett Szlovénzkóba, ahol azóta is bujkál.

A cseh hatóságok megtették a lépéseket az elfogott csavargó személyazonosságának teljes tisztázására.

Befejezés előtt a szentjobbi gyilkosság tárgyalása

Nagyvárad, november 23

A szentjobbi kettős rablőgyilkosság törvényszéki főtárgyalásán szerdán délután elhangzott a vádbeszéd. Neculescu ügyész hosszas vádbeszédben az elvetemült gyilkosok és felbujtóknak tettét a társadalom elleni merényletnek nevezte.

— Kérem a bíróságot, hogy a társadalom védőjének szerepében a legsúlyosabb büntetéssel sújtsa a szentjobbi kettős gyilkosság valamennyi bűnösét — mon-dotta az ügyész.

Ezután külön-külön felsorolva, a maximális büntetést kérte az ítéletben Kocsis Józsefre, aki szerinte bebizonyítottan a halálos szurásokat ejtette, bűntársaira Bíró Károlyra, Fitz Pelbárt Józsefre, valamint a felbujtókra: Tar Piroskára és Tóth Juliskára, valamint ennek lányára, Máté Juliskára.

Lenti András gazdálkodót, aki a revolvért adta, tiltott fegyverviselésért kérte megbüntetni az ügyész.

A védőbeszédre szerdán délután került sor.

KONVERZIÓS TANÁCSADÓ

A rovatba tartozó megkereséseket
küldjék közvetlenül dr. Tanódy Endre
Bukaresti, Str. Nifon 25 címre
küldeni

W. E. Lehet, hogy Ön és a bank között az volt a megállapodás, hogy az engedményezett követelésre az Ön betétje nyer kifizetést, azonban ez a mellékelt okirattól nem derül ki, sőt abban az van, hogy ez az engedmény az Ön betétjének a biztosítására szolgál. Ezen körülmények között a betétkövetelés változatlan feltételek mellett fennmaradt, amiből az következik, hogy most beérik a bank-egységbe. Ez azonban csak a követelés összegére és részletfizetésre vonatkozik, míg az engedmény az Ön külön biztosítására a leszállított összeg erejéig fennmarad.

K. D., Szatmár. 1) A bank kamatfizetési kötelezettsége az egység szövegétől függ, mert ha a bank megkapta a hitelezők megkívánt többségét, akkor tetszés szerint szabhat feltételeket.

2) A dollárbetét kérdése vitás, mert ha a Vajda törvény 19. szakaszát úgy értelmezzük, hogy az minden valutatartozásra kiterjed és ma is érvényben van, akkor a dollártartozás az akkori árfolyamon számítandó, vagyis 167 lejellel. Ha azonban ezt a szakaszt a banktartozásokra nem terjesztik ki, mert a banktartozások nem esnek konverzióba, akkor a bank csak a mai árfolyamon tartoznék fizetni. Erre még nincsen külön bírói döntés. Természetesen a feketetűzde jegyzése egyik értelmezés mellett sem lehet irányadó.

Szemerjai régi előfizető 32. Mint husz holdon aluli adós nem tartozott bejelentéssel éni az Argetoianu törvénye idejében, az új törvény szerint pedig csak akkor volt bejelentésre kötelezve, ha a városban fekvő háza volt. Ha ilyen nincsen, akkor falusi konverzióra jogosult és ha a bank ezt nem akarja elismerni, akkor engedje az ügyet perre és védekezzék a konverzióval. Ebben az esetben ügyvédhez kell fordulnia.

Szőllősgazda. Miután falun lakik, jogosult konverzióra és pedig falusi konverzióra, tekintet nélkül az adóalapok egymásközi arányára. Ön azonban leveleiből és annak cégfeliratából ítélve, láthatóan gyáripáros, ha ezt megállapítják, akkor kiesik a konverzióból.

Falusi kereskedő. A falusi földtulajdonosok és háztulajdonosok Önnek szemben fennálló tartozásai konverzióba esnek. Ha megnézi a törvény 4 és 6 szakaszait, úgy megállapíthatja, hogy mit kell adósaiknak november 15-én fizetniük.

Bittmann Rudolf, Parajd. Mint falusi kisiparos konverzióba esik. Ha a bank nem ismeri el, vállalnia kell Önnek a pert és védekeznie ügyvéd útján.

K. A. Bukarest. A kényszeregyességben levő cég mindenestire tartozik a kvótát egészben megfizetni. A nála levő külön fedezeteket a bank addig érvényesítheti, míg a kapott kvótán felüli követelése kiegyenlítését nem nyer. Ha a külön biztosítékul szolgáló váltók között konverziósok vannak, úgy ezeket a váltókat a bank a konverzió határában belül érvényesítheti csupán. Ha tehát pl. egy falusi konverzió alá eső váltónak 30 százalékát kifizetik és a váltón más, konverzió alá nem eső adósok nincsenek, akkor ezen fizetés ellenében tartozik a váltót kiadni. De az összes nála levő váltókat érvényesítheti mindaddig, míg követelése 100 százalékig kiegyenlítve nincs, természetesen csak akkor, ha telik. A cég a sajátjából csak a kvótát fizeti. Ha nem telik, akkor a konverziós károsodás a bank terhére megyen.

171.711. A haszonélvező, ha nem tulajdonosa a földnek, nem esik konverzió alá. Kivétel csak az a szülő, akinek kiskorú gyermeke ingatlanban van haszonélvezete. Ha az ön esetében ez a helyzet, akkor kérhet konverziót, de ekkor külön ingatlanon, — nem azon, amelyen haszonélvezete van — a törvény 80. szakaszában írt módokat mellett kell biztosítékot adnia.

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyben fizetnek, hanem postai úton, az előfizetésük elcsúszott, és a mai napon postai úton kell kiküldeniük. Nagyban kérjük az illető előfizetőinket, sziveskedjenek ezen postai útoni felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget megelőző átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folyóiratos küldésébe megszakítás álljon elő.

Tomcsa Sándor:

KISVÁROSI RIPIORTOK...

Hétre dohány, kettőre gyufa

Kisváros, november 22.

Az a lendület és zuhanás, eltolódás és dermedtség, megmagyarázhatatlan, vagy nagyon is érthető, bőség és reménytelen aszály, általában mindaz, amit a „megváltozott viszonyok” fogalma és kifejezése alatt értünk, természetesen a családot is szaturálta, sőt elsősorban is a családot, mint ama elsődleges emberi közületet, melynek keretén belül, a családi élet leple alatt, a legösszintebben, legszabadabban, mondhatnánk: legösszben és ezzel legvadabban, legtermészetesebben nyilatkozhatnak meg a megváltozott viszonyok következtében megváltozott emberi természetek, kötelek, függőségek is.

Mert még amikor kilépünk az otthon kapuján, megpróbáljuk fenntartani a látszatot. Az otthonon, a ketrec falain kívül, még a régi igyekszünk maradni: gondos és szigorú családok, teljhatalmu férfiak, gyermekeink kizárólagos bálványai és mintakepek, családunk sorsának bölcs irányítói, a család rendelkezésére álló javak tárgyilagos, befolyásolhatatlan, csálhatatlan elosztói, bírái, kegyes ura.

Mert — nem is olyan rég — valami efféle, jóságból, misztikumból és már majdnem mindenhatóságból gyurt és ködösült felsőbb lény ellátta, megvédte, kormányozta családját abból a magasságból, ahova a család szeretete

tén és ragaszkodásán kívül az a bámulat is emelte, hogy a papa reggel pusztakezeel indul el és délből pénzzel tér haza.

Ma, sajnos, többnyire a papa csak az otthon ajtajáig apa, a külvilág számára, a nyilvánosság részére, csak a küszöbön fenkölt bálvány és teljhatalom, bent a családban...

Hát ez az: bent a családban.

Es ez a változás, ez a mai helyzet, az apa fogalmának ez a devalválódása, feloldódása, az atya körüli illúziók lemeszaroltatásának formái és körülményei bizonyára mások nagy — és megint mások kisvárosban.

A kisvárosi forma egy általánosabb és szelidebb változatát itt adom.

MA A PAPA NAGYON SZORGALMAS...

Szabványos, mai, kisvárosi, polgári — és bár nem akarunk politikai színezetet adni — kisebbségi család.

Az apa, aki ugynevezett szabad foglalkozást űz — tagadhatatlan, hogy önhibáján kívül — kereset nélkül áll, illetve, amit még olykor-olykor keres, az egy sántító hasonlattal annyi mint egy csepp a Szaharában. Mint egy esőcsepp a végtelen Szaharában, talán még annyi sem.

A család — apa, anya és leány — fenntartását fennmaradását a leány teszi lehetővé, aki reggel hattól este tíz-tizenegyre ugyszólván megszakítás nélkül kézimunkázik.

Szóval a leány dolgozik, a mama vérszorgat — küllében is ezek a viszonyok! — azért inkább és gyakrabban fekszik, az apa pedig — kissé dacosan, szegyenkezve és hallgatagon — ház körüli munkákat végez: fát vág, vizet hord, bevásárol stb.

Most délután fél öt van. A leány, majdnem az asztalig lehuzott lámpa mellett himez, szaporán, szó és gond nélkül, csak néha egyenesedik ki, rendesen olyankor, mikor új selyemszálat fűz a tűbe. Eddig mind a kettőt külön-külön csinálta, de rájött, hogy ez idővesztetés és racionali-

zálta munkáját: befűzés és kiegyenesedés egy időben. És ezzel napi keresetét is felemelte öt lejjel.

Az anya egy karosszékből ül, szundikál és sáhajtozik.

Az apa fát hord be. A karján hozza, felrakva az orráig és nagy robajjal önti le a kályha mellé. A kályha környéke már egész tele van, de csak hordja, hordja. A leánya félszemmel oda-oda pillant és mivel valószínűen már tudja miről lesz szó, egy kicsi megvetéssel, keserűséggel és gunnyal huzza el a száját.

Az apa, mikor a fahordással megvan, beszél a konyhából:

— Vizet hozzak?

Nem felel senki. Erre kissé zajosabban teszi be az ajtót, nagy kabátot kanyarít a hátára, ez alatt elrejti a vödört és a sötét mellékucán elindul vizért.

Mikor a tornácra megy, akkor jegyzi meg a leánya:

— A papa ma nagyon szorgalmas...

A mama felkapja fejét és bágyadtan, erőtellenül mondja:

— Hadd fiam.

Aztán csend.

A papa könnyed akar lenni

Nehézkes lépések a tornácra: jön a papa. Behallatszik, amint a víz ki-kilocsan a vödörből. Aztán a konyhán matatás, csörömpölés, a végén megjelnek az apa, kezét törölgeti és kissé tulzottan szuszog. Majd levágja a törülközőt az ágyra:

— A fene egye meg, megint találkoztam Simóval.

Az anya felpiheg a karosszékből:

— Hja fiam... — de nem fejezi be a mondatot. Azért kezdte, mert a körülmények a leánya mellé sodorták és azért nem fejezte be, mert mégsem akarta megsérteni az urát. De az apa tudja miről van szó és az el nem mondottára válaszol:

— Elvégtül az én kezem alatt kezdte... és az ember most vödörket cipel...!

Hanem ezzel megint csendbe és némaságba ájult a szoba. Csak az hallatszott, amint a tű átűti a vásznat.

Megint az apa szólalt meg:

— A fene egye meg, szálla ment a tenyerembe! — és kifeszített tenyérrel a lámpa fénykörébe lépett:

— Nézd meg fiam, hátha ki tudnád venni. A leánya odapillantott, aztán felsőkarjával eltolta az apa kezét:

— Ugyan apám, nincs ott semmi.

Az apa még egy darabig nyomkodta a markát, sziszegett, nézelődött, aztán kitört:

— Engem már meg is ehet a fene!

A leánya csak úgy odavetette:

— Nem hal bele.

Es megint csend, melyet csak a sáhajtasok döfködtek keresztül.

Az apa öltözni kezdett. Az árnyékos sarokba húzódott és az ágyon ülve nadrágot majd inget cserélt. Csak később szólalt meg és határozottan könnyed akart lenni, amint kijelentette a nyakkendő-kötés mellől:

— Holnapra Binder azt ígérte, hogy pénzt hoz be... — És félszemmel kémlelte a hatást, de csak egy ájult alakot látott a félhomályban álló karosszékből és a leányát, aki csak úgy mint eddig, görbe háttal és szapora kezekkel öltögetett.

EGY MEGSZOKOTT KÉRÉS

Az apa, most már teljesen felöltözve, fontoskodva és buzgóan rakosgatott valamit íróasztalán. Tett-vett, fiókokat csattogtatott, papírokat zörgetett, aztán mikor úgy gondolta, hogy immár megtörtént a tárgyi, lelki és hangulati előkészítés, csak úgy mellékesen, mel-

lesleg, futólag és közömbösen husz lejt kért a leányától.

A leánya fel sem nézett, mikor csodálkozva, hitetlenkedve, félig nevetve, félig rémülten válaszolt:

— Ugyan apám, ne beszéljen butaságokat! — És a gyarló világításban is látszott, hogy elvörösödött.

Az apa állt, állt a lámpa előtt, gyámoltalanul a zsebe körül motoszkálva, mint egy nagy gyerek és szinte sirva fordult a feleségéhez:

— Hallod Flóra? En butáskodom... — Mivel a felesége nem reagált, nagyot szusszant és egyet került a szobában.

— Husz lej! — folytatta a leánya, mert éppen selymet fűzött be — husz lej — ismételte a fogai közt, mert éppen a selyemszálat harapta el — husz lej — mondta harmadszor is, tagoltan, elnyújtva a végén gu-

Az idő is bolond:

Predeálon hó, Brassóban havas eső, Vasluiban nyári zivatar mennydörgéssel és villámlással

Bukarest, november 22.

Az ország különböző részeiből beérkező jelentések a legkülönösebb időjárási képet mutatják. Nyári zivatartól havazásig minden időjárási megnyilvánulás megtalálható a keddi nap jelentéseiben. Így például Predeál környékén nagy hó Brassóban és Szinaján előbb havas eső esett, majd egyre sürűbben hullottak a hópelyhek és végül a Kárpátokban vastag, a környező részekben vékonyabb hótakaró borította a hegyeket. Ugyanakkor Vasluiban nyári zivatar tombolt, mennydörgéssel és villámlással kísérve. Galaccon délután 6 órakor különös természeti jelenség keltett riadalmat: homokos esett! Az esőt szélvihar előzte meg, amely

nagymennyiségű homokot és apróbb kavicsot ragadott magával, amely azután Galacra és környékére zudult az esővel.

A keddi nap különös időjárási mérlege olyan, mintha nem is novemberben, hanem áprilisban lennénk!

A KINCSTÁRI BIRSÁGOKAT IS LEHET ADÓBONOKKAL RENDEZNI

(Bukarest.) A pénzügyminiszter körlevelben értesítette a pénzügyigazgatóságokat, hogy az 1934. március 31-ig kirodult kincstári birságokat is lehet adóbonokkal rendezni. A körlevél felszólítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy közöljék ezt az érdekeltekkel.

Érdekes elvi jelentőségű döntés arról, hogy:

Ezentul a hadbíróóság is beszámítja a büntetésbe a vizsgálati fogságot

Bukarest, november 22

A legfelsőbb katonai törvényszék felülvizsgáló elvi jelentőségű döntést hozott. A Kolozsvárt kommunista üzemekért elítélt Siemin Teréz és társai fellebbezési ügyével kapcsolatban kimondotta, hogy a vizsgálati fogságot polgári vádlottak esetében mindig be kell számítani.

A katonai perrendtartás eddig nem ismerte a vizsgálati fogság beszámítását, a

hadbíróóság által jogerősen kirótt büntetés a kihirdetés napjától kezdődött. Polgári vádlottak esetén ezentul csak a vizsgálati fogságon felüli időt kell leülni, illetve, ha a vizsgálati fogság nagyobb volt, mint a büntetés, a vádlott nyomban szabadlábra kerül.

A katonai semmitörvényszék elvi jelentőségű döntése sok hadbíróóság előtt álló polgári vádlottat érint közelről.

Amit a hivatali anomáliáknak köszönhetünk

Még egy új foglalkozás: a nyugdíjszállító

Közös közjegyzői meghatalmazás alapján házhoz szállítják a nyugdíjat és szépen megélik belőle az élelmes közbenjárók

Pénzügyigazgatóság, mint állás-kreatív intézmény

Kézdivásárhely, november 22

Az erdélyi magyarság körében elég nagy a munka- és keresetnélküliség ahhoz, hogy örülnünk kellene minden újdonsült foglalkozási ágának, amelyet egyre sűrűbb állapotaink kitermelnek. Mert hiába a folyton fojtogatóbb pangás, igenis kialakulnak még manapság is új foglalkozások s ráadásul olyanok, amelyek szép keresetet, sőt biztos megélhetést nyújtanak. Ez új foglalkozásoknak azonban — sajnos — többnyire nagy erkölcsi szépséghibájuk van: áldatlan viszonyaink természetellenesen fejlesztik ki őket s emellett csak méltánytalan, mi több, — törvénytelen alapon, az amugyis nyomorgók terhére biztosítanak könnyű keresetet egyes, szerencsésebb körülmények között élő és összeköttetésekkel rendelkező emberek számára.

Mire is jó az a bizonyos „bürokratikus copfi”?

Itt van például a legújabb foglalkozási ág, vagy — mondhatjuk úgy is — állás, hivatal, amelyet Háromszék megyében köztársasági életre és konszolidált a bürokratizáció: a „nyugdíjszállító” egyre irigylésre méltóbb foglalkozása. Nem is egy, hanem több ember rendszeresen abból él s nem is nagyon szűkösen, hogy felveszi a nyugdíjat. O, nem a magát, hanem a másokét. Felveszi és házhoz szállítja, mint ahogy a speditőr, a szállítási vállalkozó a vasutnál lebonyolítja a formáságot, átvieszi a küldeményt és a címzettet juttatja, persze megfelelő, többé-kevésbé tetemes díjazás ellenében.

De hiszen ha a nyugdíjas annyira becsüli és értékeli a kényelmét s idejét, hogy nem hajlandó személyesen elfáradni illetményért, hát csak fizessen s tartsa el azt, aki, akár a speditőr, eljárja helyette a bonyodalmas és fárasztó utat, — véli a tájékozatlan. S igaz is volna, ha... Ha a pénzügyigazgatóság — a jelen esetben a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság — el nem rendelte volna, hogy min-

den nyugdíjas köteles személyesen megjelenni járandósága felvételére. Aki pedig bármilyen okból akadályoztatva volna, az maga helyett csakis közjegyzői meghatalmazással megbízott egyént küldhet. Más különben nem kaphatja meg a nyugdíját.

Most tessék azokra a nyugdíjasokra gondolni, akik nem városban, hanem faluban laknak s hozzá még olyan Isten háta mögött fekvő községben, ahonnan 10—20 kilométert kell gyalogolni a legközelebbi vasuti, vagy autóbussz állomáshoz. Ezek közül is azokra az agastyánokra, élemedett özvegyekre és beteges emberekre, akik nem tehetik ki magukat az időjárás viszontagságainak, eltekintve attól, hogy nyugdíjuk jelentékeny részét emésztik fel minden ilyen körülményes beutazás a városba, illetőleg a pénzügyigazgatóság székhelyére. De meg a közjegyzőileg hitelesített meghatalmazás is pénzbe kerül s a megbízottnak is meg kell fizetni legalább a költségeit, ha szívesből vállálja is a nyugdíj-átvételt.

Az első fecske...

A pénzügyigazgatói rendelet tehát megteremtette valamennyi előfeltételt az új foglalkozásnak: a kollektív nyugdíjszállító állásának, aki egy, közös közjegyzői meghatalmazás alapján többeknek, sokaknak veszi fel a nyugdíjilletményt s szállítja házhoz a megszabott jutalék levonásával.

S már virul is Háromszéken — bizonyára másutt is — a nyugdíjszállító, a nyugdíjszállító, vagy — kifejezőbben — a nyugdíjszpeditor foglalkozás. Elsőnek egy nyugdíjas pénzügyi tisztviselő lépett erre az új pályára, amelyet a pénzügyigazgatóság kreált s ejtett valósággal ölébe. Csajádiát ugyan egyrészt gyermekei taníttatása és a magasabb nyugdíjpótlék kedvéért Brassóba költöztette, ömaga azonban továbbra is Kézdivásárhelyen működik: ideköti, kérem, hogy úgy mondjuk, az egzisztenciája, a „nyugdíjszállító” járó jól jövedelmező állása, amely bizony számottevőbb megélhetési alapot nyújt, mint a saját nyugdíja. Ki kell szolgálni a feleket, nem lehet ott hagyni egy ilyen biztos keresetet!

Versenyképes üzletág

Hogy mennyire nem lebecsülendő foglalkozási ág a „nyugdíjszállítás”, mutat-

Olcsó pénzért sok fényt!

áramfogyasztásának közel

20%-a

takarítja meg.

A TUNGSRAM D duplaspirallámpa dekalumensorozatban az izzólámpagyártás legújabb vívmánya

TUNGSRAM D
DUPLASPIRALLÁMPA
DEKALUMENSOROZATBAN

KEVESEBB ÁRAMFOGYASZTÁS
MELLETT TÖBB FÉNYT AD

És ha postán küldenék ki a nyugdíjakat?

Nincs szükség ugyanis arra, hogy az amugyis annyit sanyargatott nyugdíjasok járandóságaiból még ehhez a felesleges álláshoz is lecsipjék a hozzájárulások. Eppen elég a levonás így is. A pénzügyigazgatóságnak tudunkkal nincs joga rákényszeríteni a nyugdíjasokat arra, hogy megosszák többnyire alamizsna-szerű illetményeiket a kijárókkal, illetőleg ez esetben a „nyugdíjszállítókkal”. A tollunk csak valamivel nyugatabbra eső államokban a nyugdíjasok postán kapják meg járandóságukat, ha nem tudnak, vagy nem akarnak személyesen elmenni

érte. Ez olyan természetes valami, mint hogy szabály szerint az adósnak kell tartozását a hitelezőhöz eljuttatnia s nem fordítva.

Egyetértünk hát a nyugdíjasokkal, akik nem kérnek ebből az új foglalkozásból, amely újabb bőr-lehuzás róluk. S egyetértünk velük abban is, hogy Bidu Valér dr. megyefőnöknek és a pénzügyminiszteriumnak ki kellene rántania a szőnyeget ez alól az új törvénytelen és jogosulatlan foglalkozási ág alól. — A pénzügyigazgatóságnak kötelessége díjtalanul gondoskodni arról, hogy a nyugdíjasok rendesen és közvetítés nélkül megkapják, ami nekik törvény szerint jár.

Betiltották a János vitéz előadását

A kulturközeledés jegyében

Isac Emil művészeti főfelügyelő nyilatkozata

Kolozsvár, november 22.

Isac Emil művészeti főfelügyelő a Bűn és bűnhődés című Dosztojevskij-darab aradi betiltásával kapcsolatban nyilatkozatot adott az egyik kolozsvári lap munkatársának. A művészeti főfelügyelő az aradi betiltás okáról nem mondott ugyan semmi érdemlegeset, ezzel összefüggésben azonban elárulta, hogy most újabb rendeletet kapott a kultuszminisz-

tériumtól és annak értelmében a János vitéz és a Dubarry című daraboknak az előadása is tilos az ország területén.

Hogy miért kellett Petőfi János vitézét is betiltani, azt nem indokolta a művészeti főfelügyelő, aki tudvalevőleg egyben kitűnő költő is. Nyilván a kulturális közeledés, a szellemi együttműködés és az örökbecsű költészet nagyobb dicsőségére.

A temesvári munkásság visszakapja a munkásoktól

Temesvár, november 22.

A tanoncotthon alapköveteléséhez Nistor munkügyi miniszter szerdán reggel a városba érkezett. A temesvári munkásság felhasználta az alkalmat, hogy a munkügyi miniszternek az évekkel ezelőtt elkobozott Munkásoktólthon visszavétele érdekében intervenáljon. Pirovsky Károly bányászati szakszervezeti titkár és Cocos Moise CFR szakszervezeti elnök, munkásküldöttség élén, Nistor miniszternek kérvényt nyújtottak át, amelyben az elkob-

— Makacs székrekedés, vastagbélkatarrus, vértorlódás, anyagcsere-zavarok, sárgaság, aranyeres csomók, csípőfájás — ezekben a természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve — rendkívül becses háziszer.

zott Munkásoktólthon visszavételét kérték.

A munkügyi miniszter, a temesvári munkásság magatartásáról nyert kedvező felvilágosítások után, utasította a megyefőnököt és Betez munkügyi felügyelőt, hogy lépjenek érintkezésbe a munkásság megbízottaival és tárgyalják le a Munkásoktólthon visszaadásának kérdését. Nistor miniszter kedvező magatartását a temesvári munkásság körében őszinte örömet váltott ki.

HIREK

Gábor István:

DUBA

Az állomásnál azt mondja a portás: — Láttam már a Dubát?

— Nem láttam, sőt nem is tudom, mi az — felelem.

A portás erre odavisz az egyik vagonhoz. A vagon előtt három fegyőr. A vagonból a rácsok mögött fegyverek megvilágított arcai néznek le rám. Ez a Duba.

A Duba egy vagon, amely hozzákaptatva a többi vasúti kocsihoz, az év egy-egy bizonytalan napján megjelenik a városokban, összegyűjti a foglyokat és elosztja őket az ország különböző városaiban. Nőket, férfiakat, rendeltetési helyükre szállított. Ideiglenes börtönökbe állandó börtönökbe viszi a bűnösöket.

A Duba a nagy elosztó, amely rendezi, az életben rendetlenkedőket. A Duba a rend, az ijesztő rend képmása, amely a szabadon járókat megijeszti, amely jó utra téríti a nézőt, ha történetesen rendellenességeket forgat a fejében. A Duba, ez a rácsosított vagon tíz-tizenöt évre elítélt kilitástanulást fejező szerencsétlenekkel, a memento, ha olykor letérnénk az egyenes útról. Az egyenes útról, melyet a törvény és a rend ir elő számunkra, ha ugyanakkor nem is nyújt lehetőségeket, hogy éhenhalás nélkül azokat be is tart-suk.

A Duba a börtön mozgó réme, amely átszáguld síkságokon, földeken, száz és száz kilométereket és mutogatja az elhibázottakat, elkallódottakat, bűnösöket.

Bűnösöktől hallottam, akik éveket töltöttek négy fal között, hogy csak a börtön első napjai, első hetei borzalmasak. Később az ember megszokja és beletörődik.

Az első napok a gyötrelmesek, amíg ott él emlékeztükben a mozgó, rohanó város képe s a szabad emberek, amíg tudja elfelejteni a napot és a levegőt, amíg egy-egy kéz hiányzik, mely olykor erőt biztatott a karba, vagy megsimogatta a fáradt fejet.

Igy hát a börtönt meg lehet szokni, illetőleg bele lehet törődni a változhatatlanba. Meg lehet szokni, hogy nem lehet másképp, hogy így alakult az élet, hogy vakvágányra futott. . .

De a Duba borzalmas. A Duba szörnyű, mert állandóan kirántja a beletörődötteket a megszokottságból, mert utaztatja őket kilométereken keresztül és mutogatja nekik a szabad embereket, a hegyeket és mezőket. Megmutatja nekik az egész világot, amit eddig talán nem is láttak, nem is ismertek. Átutaztatja őket egy egész országon és közli velük, hogy ide se mehetnek, oda se.

Már indít a vonat és elmélkedésemet megzavarja a vonat éles füttye és utána zugás, amit a vonat induló kereke kavart.

Már ömlik a füst a mozdony kéményén s már visszazárva a vasajtó mögé az a néhány száz esztendő, ami még az imént irigyen és szerencsétlenül bámulta a vagon mellett mozgó szabad embereket.

Vagy ezer esztendő nézett ki a rácsok mögül. Férfiak és nők. Drámák, tragédiák, novellák, cikkek, meg riportok. Egy egész könyvtár kitéltet volna belőlük, csak egy jó gyorsíró kellett volna, aki pontosan jegyzi, amit lediktálnak a számára. Így megy el a Duba s mi ott maradunk az állomáson, szabad emberek.

Ennek a szabadságnak az érzése érdekes, de csak itt, a mozgó börtön tövében jutott eszembe. Csak a kontraszt volt az, amit észrevettem talán, csak úgy vagyok szabad — gondolom — hogy éppen nem vagyok börtönbe zárva, leláncolva és az orrom előtt két méterre nem áll fegyverhőz, szuronyra és revolverrel.

Mennyire relatív érzés és relatív valóság az, hogy szabadság. Mennyire hazugság az itt, kiűn a szabad levegőn és mennyire vágyunk utána ott a rács mögött.

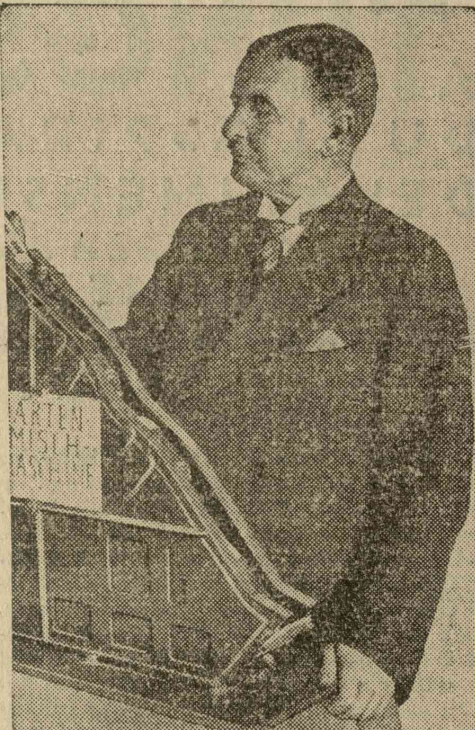
S e pillanatban nem tudtam, irigylem, vagy sajnáljam a Duba utasait. Sajnáljam őket, mert rács mögött leláncolva utaznak ott, ahol én szabadként járok és megyek, avagy irigylem őket, akiknek már stabilizáltak a helyzetüket, akiknek meghatározták az életüket s akiket már nem érhetnek borzalmak és meglepetések. S elképzeltem azt is, ahogy a tiűnő fegyvervontat füstje befordult egy kanyarulatnál, hogy utazhat a fegyvervontatban néhány okos filozófus elme is,

— **Ermihályfalvai hírek.** Tudósítónk jelenti: Meghalt a járás vezető járásbírája: dr. Nicolsky Augustin, aki rövid ermihályfalvai működése alatt nemcsak a hivatalnoki kar, hanem széles néprétegek becsülését és szeretetét is kiérdemelte. — Földes István szintársulata Székelyhídról a napokban Ermihályfalvára érkezett, de az igazgató négy napi működés után részvétlenség miatt, a társulat működését be-szűntette. — Megemlékeztünk róla, hogy Erdőreiden rövid másfél hónap fellegása alatt egymásután mintegy 12 tüzeset fordult elő. A tüzesetek azóta sem szűnnek, úgyhogy ma már 17-re emelkedett a tüzesetek száma. Hiábavalónak bizonyult a tűzörsg megszervezése, hiába nyomoz a csendőrség a gyújtogatók után: újabb tüzesetek fordulnak elő s a rejtélyes tüzeseteket mind a mai napig a legsötétebb homály fedi. — Az ermihályfalvai gazdasági előadását dr. Andrassy Ernő orvos tartotta a dohányzásról és az alkoholizmus-ról. A következő előadás folyó hó 22-én lesz, amelyet mezőgazdasági kérdésekről Feldmann Jenő ermihályfalvai földbirtokos fog megtartani. — Hoblea Gábor ermihályfalvai állami elemi iskolai igazgató ezután közli, hogy ha megfelelő számú jelentkező lesz, ingyenes román nyelvű tanfolyamot nyit Ermihályfalván. — Megkezdődtek Ermihályfalván a különböző működő gardák szini előkészületei. Szindarabot készít elő a Juventus sportegylet, az egyesült tűzoltó és gazdakör, az Iparos Otthon és a Református Dalegylet működő gardája. — Az ottományi református tanítói kör tanítószága folyó hó 22-én Erbogyoszlón értekezletet tart, melyen szakdolgozók kívül több, a tanítószágot érdeklő ügyet tárgyalnak. Értekezést tart Kósa Károly ottományi református igazgató-tanító a következő címmel: „Az állást vesztett tanítók gazdasági szövetkezete.”

Az angol király civilistája évente 472 ezer angol font Ennek az összegnek legnagyobb része meghatározott célokra használtatik. A királyi család háztartására 193 ezer font van előirányozva, az udvari személyzet járandóságára 128 ezer font jut. A királyi paloták tatarozása, rendbentartása évente 20 ezer fontba kerül. A királyi adományok 15 ezer fontot emésztelnek fel, 8000 font szabad rendelkezésre marad. Az angol király saját, külön jövedelme 110 ezer font, ehhez hozzájön még a Lancaster-hercegségből származó jövedelme, ami 63 ezer fontra rug. A velszi herceg a Cornwall-hercegség jövedelmét élvezi, ami évente 246 ezer font. De a herceg ebből évente csak mintegy 70 ezer fontot költ el. A többi királyi hercegek részére egyenként 10 ezer fontot szavazott meg a parlament. A nők hercegek azonban 25 ezer fontot kapnak. A királyi hercegnők 6000 fontot élveznek évente.

Azért jó kis állások ezek.

VILAG KÁRTYÁSAI, ÖRÜLJETEK

Ezentul fokozottabb iramban folyhatnak a kártyacsaták, mert egy német fellaláló jóvoltából szellemes gépecske látott napvilágot, amely gombnyomásra, pillanatok alatt keveri össze a kártyát. Végre palami, amiért Hitler országának sokan hálásak lehetnek.

— Szilágymegyében mulatságokat rendeznek kölcsönjegyzésre. Zilahról jelenti: Szilágymegyében szépen folyik a belföldi kölcsönjegyzés. Dr. Gurzeau prefektus átiratban keresi meg a megye összes egyesületeit, hogy az ideai téli idény alkalmával rendezendő mulatságok tiszta jövedelmének teljes összegéért jegyezzenek. Belföldi kölcsönt és ezeket a mulatságokat rendezzék meg, mielőtt a kölcsönjegyzés ideje lejárna. Az egyesületek szívesen tesznek eleget a prefektusi kérésnek és megrendezik báliukat, melynek jövedelmét belföldi kölcsönjegyzésre fordítják.

— Elfogták, de hamarosan el is szalasztották az eszakerdélyi csempészet egyik vezérét. Nagyváradról jelenti tudósítónk: A rendőrség távirati megkeresést kapott az ermihályfalvai csempésztől, hogy tegye meg az intézkedéseket Wirtsberger Cheskel kereskedő elfogására, aki a legveszedelmesebb csempészek egyike. Wirtsbergert kedden este Ermihályfalva közelében nagymennyiségű csempészt se-lyemmel elesztették, de miután a csempészek kísérték, eddig ismeretlen módon kerekét o-dott. A csendőrség azt hiszi, hogy Nagyvárad felé menekült. Ugy a környékbeli csendőrség, mint a nagyvárad rendőrség valóságos hajtó-vadászatot indított a furfangos csempésze-zer után, de eredménytelenül.

néhány szatirikus, akik az egészet nem veszik, nem kezelik komolyan és talán nevetnek rajtuk sajnálkozóan, akik úgy véljük, hogy szabadok vagyunk azért, mert kezünkön nem lóg le a rablánc és arcunkat nem árnyékolja rácsossá a börtönablak becsotott táblája.

ról. A következő előadás folyó hó 22-én lesz, amelyet mezőgazdasági kérdésekről Feldmann Jenő ermihályfalvai földbirtokos fog megtartani. — Hoblea Gábor ermihályfalvai állami elemi iskolai igazgató ezután közli, hogy ha megfelelő számú jelentkező lesz, ingyenes román nyelvű tanfolyamot nyit Ermihályfalván. — Megkezdődtek Ermihályfalván a különböző működő gardák szini előkészületei. Szindarabot készít elő a Juventus sportegylet, az egyesült tűzoltó és gazdakör, az Iparos Otthon és a Református Dalegylet működő gardája. — Az ottományi református tanítói kör tanítószága folyó hó 22-én Erbogyoszlón értekezletet tart, melyen szakdolgozók kívül több, a tanítószágot érdeklő ügyet tárgyalnak. Értekezést tart Kósa Károly ottományi református igazgató-tanító a következő címmel: „Az állást vesztett tanítók gazdasági szövetkezete.”

ABLAK

— **Ha a fogházor falujában mulat.** Szatmárról jelenti tudósítónk: Pinte György szatmári fogházor szabadságra hazament falujába, Szaladobágy községbe. Tiszteletére rokonai és ismerősei nagy mulit rendeztek, de a jókedvnek hamarosan tragikus vége lett. Amikor a hangulat elérte tetőfokát, a fogházor előrántotta revolverét és a padlóba 3 lövést adott le, hogy a társaságot tréfából megijessze. Az egyik golyó azonban Stan Florea leányt találta és szétromosolta jobb lábfejét, úgyhogy kórházba kellett szállítani. A szabadságos fogházort most már rab-minőségben helyezték el a szatmári fogházba.

— **Farkascorda pusztított Kolozsvár közelében.** Tudósítónk jelenti: A beállott téli időjárás máris előcsalta a farkascordát az erdősegekből. Újvári Samu szász-fenesi gazda juhaklát 8—10, falkába verődött ordas rohanta meg s 28 juhot szét-marcangoltak és elhurcoltak. A véletlen is segítségükre volt az éhes toportyánférgenek: a gazda juhaskutyáját előzőleg valaki lelőtte. A szász-fenesi zsákmányo-lás után a farkascorda Szászlonán is pusztított.

— **Felfüggesztették a szatmári tiszti főor-vost.** Tudósítónk jelenti: Bolchis György dr., szatmári városi tiszti főorvos a közegészség-ügyi minisztériumtól távirati rendelkezést kapott, amellyel a miniszter november 12-iki hatállyal felfüggeszti állásából. Miután a rendelet nem intézkedik arról, hogy Bolchis dr. kinek adja át hivatalát, egyelőre megmarad állásá-ban. A váratlan felfüggesztés, amelyet a szük-szavu távirati rendelkezés nem indokol, sok magyarázgatásra és találgatásra ad alkalmat. Általában azt hiszik, hogy feljelentés eredmé-nye.

— **Öngyilkosság Nagyváradban.** Tudósítónk jelenti: Vargha Erzsébet 24 éves leány szubli-matoddal megmérgezte magát. Tettét szerel-mi bánatában követte el. Hozzáértőjei, mi-helyt észrevették az öngyilkosságot, kórházba szállították, de már későn, mert az elkesere-dett leány néhány óra múlva, a kezelés elle-nére is belehalt a súlyos mérgezésbe.

— **Az örök álom, a Mont Blanc királyával** egy olyan film táruul élénk, mely a hegyiakók, a magány fanatikusait mutatja be. Dr. Fancs, a felső német alpok filmjeinek megterem-tője, maga is olyan „hegyi ember” és már di-akkorában a legjobb sifutók közé tartozott. A jelenlegi film a Mont Blanc-nak 1786-ban történt megmászását tárgyalja, amikor a vezető Balmat aranyat vett találni a magasban. A hegyóriásnak ezen első megmászása nemcsak kiváló fizikai teljesítmény volt, hanem azon-tul nagyszerű pszichológiai jelentőségű is, mert addig a hegyi lakók meggyőződése so-torint az örökös jég birodalmát rossz szellemek uralják és az emberek behatolását megakadályozzák. A szebbnél-szebb felvételek, életve-sélyes szakadékok és gleccserek, a rettenetes hóviharok, felejthetetlen látványt nyújtanak és soha nem tapasztalt gyönyörrel töltik el a szemlélőt.

— **És e pillanatban úgy éreztem, hogy az egész város, az egész ország, egész Euró-pa egy nagy Duba, ahol esztendőkre itél-ve, szaladunk, utazunk, rázódunk és ki-vágyunk közben szerencsétlenül, kilá-tástalanul, boldogabb, szabadabb, vidé-kek felé.**

(*) **A Brassói Lapok könyvosztálya** Brassó Regele Carol (volt Kapu-u.) 56—58 (az ud-varban) felhívja a n. é. közönség szíves fi-gyelmét. Állandó nagy raktárt tartunk könyv-ajándékokban, ifjúsági iratokban fiúk és le-ányok részére, képes és meséskönyvekben. Mindenféle nyelvtanokban és szótárakban. Műszaki könyvekben. Árjegyzéket készséggel küldünk mindenkinek.

— **Meghalt Budapest főpolgármes-tere.** Budapestről jelenti: Kedden este 9 órakor a Szent István kórházban 56 éves korában hirtelen meghalt Borven-dég Ferenc dr., Budapest főpolgármes-tere. Borvendég dr. tüdőgyulladással ke-rült kórházba, ahol szövődmények fej-lődtek a tüdőgyulladás mellé s tegnap este végzetes szivgyengeség is fellé-pett. Borvendég főpolgármester pályá-futását a fővárosnál kezdette, 1931-ben lett alpolgármester s Horthy kormányzó 1934 májusában nevezte ki főpolgármes-ternek.

— **Halálba akart menekülni két örömlány.** Nagyváradról jelenti: Az elmúlt éjjel egy-azon helyre egymásután kétszer hívták ki a mentőket. Tarczel Anna 24 éves utcai nő a Rövid-utca 3. szám alatt levő lakásán hiper-mangán-oidatot ivott életuntságában. Alig szállították kórházba az öngyilkosjelöltet, a mikor újból kihívták oda a mentőket, mert Fazekas Julia örömlány afölötti bánatában, hogy barátja megmérgezte magát, zsíroszódát ivott. Fazekas Julia állapota súlyos, de mégis biztosra veszik, hogy mindkét szeren-csétlen lány életben marad.

— **Január elején ítélkeznek a kolozs-vári hadbírószági börtönlázadók második csoportja fölött.** Tudósítónk jelenti: Még a nyáron történt, hogy a kolozsvári had-bírószági börtönben a kommunista foglyok egyrésze, számszerint 19-en fellázadtak az igazgatóság ellen. A zendülőket hadbörtő-ség elé állították és közülük 14-et súlyo-san elítélték. A többi vádlott a tárgyalás idején már más börtönben volt és ezért ügyüket külön választották. Ezt az 5 vád-lottat: Boján Györgyöt, Popa Emilt és Markovics Mártont a doftanai fegyház-ból, Stein Samut a gyulafehérvári fogház-ból, Aron Maxot pedig a vakaresti börtönből most visszazsárolták a kolozs-vári hadbírószági börtönébe, tekintettel arra, hogy a börtönlázadásban való rész-vételük miatt január 10-én lesz a porák tárgyalása.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS
A budapesti időjárás-kutató intézet jelenté-se szerint élénk északi szél, sűrű, sötét felbő-zet. Éjszaka erős fagy várható. Nappali hő-mérséklet nem vál-tozik.

— **Gyomor- és bélbántalmak, hasüregbeli vérpangás, izgékonyosság, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás, rémes álmok, ijedősség, általános rosszullét, a munkaépesség csökke-nése** sok esetben rövidesen megszűnnek, ha a beteg néhány napon át reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik. Az emésztőszervi bajok orvospro-fesszorai általánosan dicsérik a Ferenc József viz enyhe és megbízható hatását s azt gy-akorlatukban sűrűn rendelik.

(*) **A táncos leányok esete.** Irta Erle Stanley Gardner. Fordította: Földes Jolán. A világszerte annyira népszerű szépségversenyek során, az ismeretlenség homályából felbukká-nó fiatal leányok sorsa nem kis mértékben ék-dekli ma az olvasóközönséget. Ilyen jól is-sorsra érdemes fiatal leány élete körül szö-vődő bonyodalmak hálójába tekinthetünk és ebben a színes izgalmaikkal telt bűnügyi re-gényben. A bájos Marjorie Clunt a Cloverdale városában rendezett szépségversenyen kapta „az özlábu leány” elnevezést s e diadal után filmgyárak fényes ígéreiteitől elkápráztatva otthagyja szerelmét és a nagyvárosi élet-csalódásai és kísértései közt a végzetes kö-rülmények ártatlan áldozata lesz.

Izig-veig modern levegőben folyik ez az érdekesítően izgalmas regény s amellől az életnek olyan problémáit világítja meg, hogy a fiatal női nemzedék kezébe is odakivánc-szik. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályá-ban, Brassó, Károly király-utca 56—58. szám-on advarban.

— **Frissiben elfogott egy betörőt a ko-lozsvári rendőrség.** Tudósítónk jelenti: A szerdára virradó éjjel betörték Gennar Morone divatárkereskedésébe s onnan jelentős mennyiségű férfiinget és selyem-árut loptak el. A rendőrségnek még az éjszaka folyamán sikerült elcsipnie a tettest Macsaj István rovtomtultu egyén-személyében, aki a rendőrségnek már ré-gi ismerőse. Akkor fogták el, amikor egy egyetemutcai üzlet redőnyét is fel akar-ta feszíteni.

Fellázadtak a munkanélküliek egy francia városban

Megvonják a munkavállalási engedélyt mindazon idegenektől, akik két évnél kevesebb idő óta dolgoznak Franciaországban

Páris, november 22.

Saint-Quentinben a munkanélküliek nagy tömegben felvonultak a városháza elé és félresodorva a rendőroket, benyomultak az épületbe, ahol a városi tanács éppen ülésezett.

A munkanélküliek tömege az irodákban mindent összevazott és palósággal foglyul ejtve a városatyákat, mindaddig nem akart távozni, amíg meg nem szavazzák a leszállított munkanélküli segély régi összegeit.

Hogy a munkanélküli-lázadást miként verték le, arról még nincs jelentés.

A kormány elhatározta, hogy a legszigorúbban megakadályozza az idegen munkások alkalmazását. Franciaországban ugyanis mintegy 800 ezer idegen munkás dolgozik, mialatt a francia munkanélküliek száma 350 ezerre rug. Uj munkavállalási engedélyt egyáltalában nem adnak ki, sőt azt azoktól is bevonják, akik két évnél rövidebb idő óta dolgoznak Franciaországban.

Kilóditotta a csendőr a vendéglőből — 3 nap múlva meghalt

Szilágysomlyó, november 22

Titokzatos haláleset foglalkoztatja a megyebeli lpp. község lakosságát. Három nappal ezelőtt történt, hogy Lázár Ferenc 62 éves napszámos részegen az Orbán-féle vendéglő konyhájában ült, amikor a csendőrfőnök belépett a csendőrlégeny felszólította, hogy menjen haza. Amikor a napszámos azt válaszolta, hogy ő ráér, a csendőr megfogta, kituskolta és hosszú idő múlva tért vissza.

A napszámos egyik fia, éjszaka kérésére indult apjának a vendéglőtől, mintegy 100 lépésnyire találta meg eszméletlenül állapotban.

Bordája összetört és 3 nap múlva meghalt. A zilahi ügyészség a család feljelentésére elrendelte a vizsgálatot, amelynek során a körorvos megállapította, hogy Lázár Ferenc feltűnése már rohadásnak indult, a csendőr pedig azt vallotta, hogy ő nem verte az öreg napszámost, a hogyan ezt a faluban beszélik. Amikor hazalátogatta, Lázár ráesett egy deszkára és biztosan attól törte össze magát. Ígyképpen a haláleset körülményeit nem sikerült tisztázni. Az ippi csendőrfőnök mester maga különben, aki 2 éve áll az örs élén, eddig soha sem követett el a lakosokkal szemben semmiféle tulkapást.

MATUSKAT VISSZASZALLITJÁK BÉCSBE

(Bécs.) A Matuska-perben elhangzott ítélet után a bécsi lapok nagy cikkeiben foglalkoznak a biatorbágyi merénylet sorával. A bécsi lapok általában azt hangsúlyozzák, hogy a budapesti törvényszék előtt kihirdetett halálos ítélet elvi jelentőségű, de Matuska kivégzésére nem kerülhet sor. Ha a magyar kormány ilyen értelemben keresné meg az osztrák hatóságokat, akkor Ausztria nem adja ki a halálraítelt Matuskát. Ezzel szemben az Új Nemzedék bécsi tudósítója arról értesült, hogy Ausztria elvben nem zárkozik el Matuska kivégzése elől. Januárban azonban semmiképpen sem kerülhet sor Matuska kiadására, mert neki legkevesebb még egy évet kell ülnie, hogy mint példás és jó magaviseletű rabot az osztrák igazságügyi hatóságok szabadon engedjék. Matuskát egyébként talán már a szerdai nap folyamán visszazsallítják a steini fegyházba, ahol büntetését üli le.

Második házasság akadályokkal és botrányokkal. Szatmárról jelenti tudósítónk: Weisz Jenő Halmi községbeli tisztviselő, aki 4 évvel ezelőtt elhagyta feleségét és 5 gyermekét, kedden délután akart titokban egybekelni egy Róth Malvin nevű lánnyal. Az egyházi esketési szertartás már meg is kezdődött, az új pár a baldachin alatt állott, amikor berontott az udvarra a válegény 19 éves lánya s hangos dühözódás és fenyegetőzés közepette azt követelte a rabtól, hogy ne eskesse meg magát. A lány olyan botrányt csapott, hogy az esketést nem lehetett megtartani. Weisz Jenő azonnal nem hozták ki sodrából a törvényt, menyasszonyával kiment az egyik közeli lakásba s ott kötötte meg a szerelmi frigyát. A botrány egyébként nagy szenzációt keltett a szatmári zsidóság körében.

RICHARD HUDNUT készítmény, a minőség bizonyítéka

A híres kozmetika gyár: Richard Hudnut a most kezdődő szezon elején ajánlja három arckrémét, amelyet New-York, Páris, London szakértő hölggyel használnak. A Cleansing Cream Richard Hudnut Three Flowers az arcbőr tisztítására, este, lefekvés előtt, vagy bármikor, amikor az arcbőrt meg kell tisztítani, a Skin & Tissue Cream Richard Hudnut Three Flowers az arcbőr táplálására és a bőrszövetek megerősítésére, ugyancsak este és a Vanishing Cream Richard Hudnut Three Flowers finom arcbőr elérésére és abból a célból, hogy a puder jól tartson, mindig a puder használata előtt.

- E krémek kaphatók úgy téglékben, mint tubusokban.
- A Richard Hudnut Three Flowers puder ugyancsak hathatós segítség a Nyugat ünnepeit szépségetek.

RICHARD HUDNUT
THREE FLOWERS
ARCKRÉMEK

Urey dr., a fizikai Nobel-díj nyertese és a D₂O

A titokzatos „nehésvíz” okozza az öregséget és a halált

Egy teáskanálnyi „nehésvíz” előállítására 150 ezer lejbe kerül
Az új kémiai elem a „D” jelet kapta

Stockholm, november 22.

A kémiai Nobel-díj kollégiuma nehéz feladat előtt állott. A nagy kémikus, Boete felfedezte a neutront, az atom egyik építőkövét, Joliot asszony laboratóriumában mesterséges rádium készül, az amerikai Clayton Urey pedig felfedezte és előállította a nehésvízt, a deuteriumot, a D₂O-t.

A kollégium végül is, mint megirtuk, Ureynek ítélte a Nobel-díjat.

Urey 1893-ban született az amerikai Indianában. Először biológiával foglalkozott. A háború alatt nagy ázsója lett a kémikusoknak és Urey is a kémiára vetette magát.

Három évvel ezelőtt világhírűvé tette nevét. Laboratóriumi kísérletezései közben egy spektrálanalízis alkalmával észrevette, hogy a vízben valami új, eddig ismeretlen jelenségek észlelhetők. Több hónapi kísérletezés után sikerült neki előállítani egy gallon hidrogénből egy köbcentiméter „nehésvíz”.

Abból az elgondolásból indult ki, hogy a nehezebb elem forráspontja alacsonyabb és így hidrogén lehűtése alkalmával hozzá kell jutnia a víznél kétszer sulyosabb folyadékhoz. Ehhez azonban 234 Celsius fok hidegre volt szüksége. A washingtoni laboratórium rendelkezésére bocsátotta a szükséges apparátusokat és tényleg

sikerült is Urey dr.-nak egy gyűszűnyi D₂O-t előállítani.

A nehésvíz látszólag ugyanolyan, mint a rendes víz, a H₂O, azonban hidrogénje kétszeres sulyosabb a rendes hidrogénénél.

A nehésvíz előállítására jelenleg rendkívül költséges és egy teáskanálnyi 150 ezer lejbe kerül. Olyan drága, mint az arany.

A tudósok nagy figyelemmel kísérték a szenzációs felfedezést és meglepő megállapításokra jutottak.

Kiderült, hogy a nehésvíz különös befolyással bír az élőlényekre és valószínűleg méreg. Két milligramm nehésvíz

azonnal megölte a kísérleti egeret. Egy pár csepp hígított nehésvíz kikortyítása után a kísérleti állat nagy szomjat érez és palóságos részeg állapotba került.

A baktériumokon és kis élőlényeken végzett kísérletek azt bizonyítják, hogy a nehésvíz, amely

a rendes vízben 1:5000 arányban található, elpusztítja az életet.

Westly és Hack biológusok legújabban ama nézetüknek adtak kifejezést, hogy a nehésvíz okozza az elöregedést és közvetve a halált.

Az ember teste aránylag nagymennyiségben tartalmaz vizet s ebben parányi rész D₂O foglaltatik.

A fiatal szervezetben a D₂O jóval kisebb mennyiségben fordul elő, mint az öregeknél.

A csodálatos és rejtélyes folyadék szerepét és hatását felkutatni a tudomány legközelebbi feladata.

ÁBEL AMERIKÁBAN

49

REGÉNY

Írta: TAMASI ARON

— Miféle dolog jutott magának eszébe az előbb?

— Mikor az előbb?

— Amikor láttam, hogy Teréz néni nagyon meg van ijedve.

Gáspár bácsi elnevette magát és azt mondta:

— De jó szemed van!

Most már tudtam, hogy áldásos valami rejtőzik a gondolatában. Ugy kezdtem beszélni tehát, hogy a multkorai cimboraságunk eleve nem támadjon. Amikor úgy gondoltam, hogy immár elég eleve nem támadt, akkor ismét megkérdeztem a titkot. Gáspár bácsi nevetett és azt mondta:

— Jól van, neked megmondom, hogy mi jutott eszembe. Hallgass ide: Teréz néni már tizenöt esztendeje a feleségem s ennyi idő alatt sohasem tudtam valami olyant csinálni, vagy akár kigondolni is, amivel meg tudtam volna ijeszteni. Pedig sokszor nagyon kellett volna! De végre most léprejött ez az áldott szíriai s láttad ugy-e, hogy mennyire megijedt?

— De még hogy! — segitettem neki.

— No, már most — folytatta Gáspár bácsi: — ez nem két dollár ér nekem, hanem aranyat, mert ha Teréz nénidet bármikor is meg akarom ijeszteni, akkor csak ennyit fogok mondani: most el kell mennem, mert közötttem és egy szíriai ember között félreértés támadt, azt el kell igazítanom. S a megijesztés annál biztosabb lesz, aminek nagyobb benne a

félelem. A félelmet pedig úgy fogjuk meg nagyobbra fokozni, hogy holnap reggel titokban egy kést is magamhoz veszek, hogy azzal induljak a garázsba. Te legyél ügyes és gondoskodjál arról, hogy Teréz néni a kést még az indulás előtt, megtalálja a zsebemben. Érted-e?

— A kést igen.

— Hát nem értesz?

— Azt, hogy velem most már mi lesz!

Gáspár bácsi belátta, hogy ezzel is törődni kell valamit s gondolkozni kezdett, hogy velem mi legyen. Azt találta ki, hogy ő a kés miatt itthon fog maradni reggel, de én munkásruhát ne vigyek, csak délbédét. Azért ne vigyek munkásruhát, hogy engemet a szíriai ne tudjon dolgoztatni. Ha azonban így is kényszerítené valamire, akkor mondjak bucsut neki és jöjjek haza, mert kitalálunk ismét valamit.

Igaz, hogy nem volt a legegyszerűbb, amit a kés körül és a munkásruha körül elegyeztünk, de a cél és a szükség belévit az alkuvásba. Egy kicsit utáltam is már magamot, hogy folyton az egyenes utra és az igazságra fogadkozom s amikor elérkeznék a tettek ideje, akkor csak félig-meddig tudom megvalósítani igazi emberségemet. Mentségemre sokmindent összegyűjtöttem, de leginkább azzal nyugtattam meg magamot, hogy ameddig él bennem a hő vágy az igazság és a jó iránt, addig nem vesztetek el sem az ís-

ten előtt, sem pedig magam előtt.

Ugy aludtam ezzel a gondolattal, mint a gyermek az édesanyja mellett. Reggel, még kedvem és bőséges erőm is volt, a játékra éppen úgy, mint a motorvezetés tudományára.

A játék nagyon sikeresen folyt le és úgy kezdődött, hogy a kávézás közben odasugtam Teréz nénihez:

— Ügyeljen, mert Gáspár bácsi erősen dugdosott valamit s a zsebihez rejtette!

Eppen a belső szobában időzött akkor a dugdosó s így Teréz néni rögtön a kabát zsebihez nyúlt és kihúzta onnét a kést. Könnyű volt, mert a kabát az egyik szék támláján nyugodott, a kés pedig fehér papirosba volt belécsomagolva s úgy kiállott a zsebből, hogy egészen a hónaljig ért. Amikor kitergette a papirosból, egészen előntötte őt a falak színe, mert nemcsak a legnagyobb házi kést látta viszont, hanem még ki is volt az feneve keményen.

— Induljunk, mert engem a szíriai megöl a késedelem miatt! — szóltam bé a szobába, amikor Teréz néni már eldughatta a kést.

— Nosza hát, rajta akkor! — jött ki Gáspár bácsi, mint egy szabadságharcos, és felöltötte elszántan a kabátját. S ahogy ilyenkor az már szokás, odatapintott a kabát két zsebihez s abban a pillanatban rámeredt Teréz nénihez.

— Te innét kivettél valamit, Teréz! — mondta keményen.

— Csak neked akartam jót véle — szólt alázatosan a feleségem.

— Nekem ne akarj jót, hanem add vissza azt a kést!

— Elment az eszed? A Sing-Singbe akarsz kerülni?

— Ha oda is, de add vissza azt a kést! (Folyt. köv.)

Aprópenz-város

Itt mindent aprópenzzel fizetnek ki. Mindent és talán mindenkit.

Elindul a nyugdíjas az adóhivatalba. Mindent látja rajta, mert üres táskát visz. Szerencse, hogy nem nagy a nyugdíja, így még valamely kézirővel hazaviheti.

A pénzespostás nincs kitéve a főbeütés veszélyének. Hetenként kétszer újra varratott táskájában csak egy félutca való pénzt tud vinni. Azután ismét a postára biciklizik.

A város! — Erről jobb nem is szólni! A sok vámpénz garadában hever. A pénztárnok csomagolni sem győzi. A napokban az állami iskola 40.000 lejt kapott a városi segélyből. Egy igazságszekeret kellett fogadnia az igazgatónak. Csupa két lejes volt a segély.

Tisztviselők, napszámosok ezeket, vagy százasokat; bankból, adóhivatalból, vagy üzletből: mind apróban kapják. Kivétel csak a Nemzeti Bank. Ott lehet ropogós, kíváncsok, sima bankjegyeket kapni. Ott nem igen töltik az ilyen bagatell kis pénzeszkékkel az időt; egyszerűen el sem fogadják.

De ha csak ennyi lenne! Az ügynek folytatása is van. A bersomagolt pénz ötven lej, legalább is ez van ráírva. Kibontva 49. A 100 lei 98. Nem szándékosság, de hogy. — véletlen. (Milyen furcsa, hogy véletlenül még sohasem kaptam 50 helyett 51-et és 100 helyett 102-öt.) Az már nem is bosszantó, ha viszontlát az ember egy 10 fillérest is a csomagban.

Aki kicsomagolta bosszankodik, de tovább nem mehet. A pénz ismét elindul, mint hangyasereg — egyenként.

Üzletzárás után — különmunka a pénzesomagolás. Ujabb kötegek. Ráírva szépen 50, 100, 500 lej. Elindulnak ismét adóhivatalba, postára, bankba — dohánymért, sóért — keringenek mint apró pénzeskecskék. De mintha meg lennének babonázva, vagy mintha nyomorúságunk mágneses erővel vonzaná őket, csak itt keringenek falutól városig és vissza.

Vagonszámra volna kivétel belőlük, de itt maradnak az Aprópenz városban.

Talán ezért fizetünk mi is aprópenzzel.

Koldus jön — 25 bani.

Barát kér kölcsön: nincs.

Előadásra „tetszés szerint” — 2 lej.

Gyűjtés jótékony célra: 5 lej+egy kis gomboság.

A pénz: jellem egy angol közmondás szerint, ami azt jelenti körülírva, hogy a pénzzel való bánásmód a jellem.

Félt, hogy a sok aprópenz kialakítja az Aprópenz város aprópenz jellegét, kik mindent és mindenkit aprópenzzel fizetnek ki.

Senki sem mehet vissza egy felbontott 50 lejes csomaggal a csomagoló nevét viselőhöz, hogy „ebben csak 49 volt”, de nem felejt el a vámszedőt.

Igy születik meg az aprópenzre felváltott becsület, barátság, hűség, szeretet. Mindenből csak egy kicsi, csak egy koldusalamizna.

Mikor fognak az emberek ismét arannyal fizetni egymásnak?

Mikor fogják a lejeket a szeretettel meg-aranyozni?

Rejtett kincs

Nem sokan vannak, kik tudnak arról, hogy Fogarason a vághídon kincset őriznek. Betörőktől nem kell félni, mert súlyos ládákba csomagolt gépezet: egy trichinoscop. Valami kor, valamelyik miniszternek eszébe jutott, hogy megrendeltesse a városoktól. Elrendelte, megvették és elraktározták. Azóta a rozsdás is ehéti, senkinek sincs gondja és szüksége sem rá.

Mi is ez a gép? Egy mikroszkópikus huszvizsgáló szerkezet, mellyel meg lehet állapítani, hogy borsikás-e a disznóhús, vagy nem. Nagyon üdvös találmány — ha egy kissé drága is — megbecsülhetetlen értéke van egy városban — különösen ha használják. De ha már ládában heverő muzeális érték, igazán mindegy, van-e vagy nincs.

És ha már megvan, ha 40.000 lejt kiadtak érte — miért nem használják?

Erre igazán csak anekdotával lehet felelni. Egy órásgyűjtő beállít R. báróhoz, aki már öregedik és alig lát. Addig gyurja a bárót, míg rásoz egy toronyórát. Mikor már megvan a vásár — a báró szerényen megkérdezi az ügynököt, mit csináljon a toronyórával?

Az ügynök természetes hangon válaszolja: Múltotassék egy tornyot építeni hozzá.

A trichinoskopnak is külön laboratóriumi szoba kellene, képzett szakértővel, ami gombhoz ruha, toronyórához templom, 40.000 lejt kiadásához újabb 150-200 ezer.

Mi sem természetesebb, minthogy a város megmarad az eddigi kiadással. Eddig sem történt baj, ezután sem lesz baj a borsikával.

De akkor kinek volt érdeke megrendeltetni?

Mert nyilvánvaló, hogy itt nem a szegény adófizető polgár testi épségéért aggódott valaki ott fent, hanem egy zárt terület bonyolított le, amelyben csak a trichinoskop megvetetése volt a fő.

Látunk már ehhez hasonlót.

Iskolasérelmek nélkül

Amíg a napilapok szinte naponként számolnak be újabb és újabb iskolasérelmekről, jólesően kell megállapítani, hogy Fogarason teljes békesség és megértés van. A városban jelenleg 3 felekezeti iskola működik: a római katolikus, a református és az evangélikus egyház elemi iskolája. Ezenkívül a római katolikus és evangélikus egyházak óvodát és tartanak fenn. Mindenik iskola népes. A két elsőben 80-90, az evangélikusban 50 gyermek van két-két tanerővel.

A beiratkozások simán folytak le. Senki sem korlátozza a szülők iskolaválasztási jogát. Azok a szülők, akik középiskolába akarják adni gyermekeiket, az az elemi IV. osztályt a románnyelvű állami iskolában megismételtetik. Erre számíthatva, a kisebbségi iskolák a nem egészen 7 éves gyermekeket is felveszik.

Az iskolasegély, mellyel más helyen oly sok baj van, itt a városi iskolatanács által, melyben a kisebbségi iskolák igazgatói is benne vannak, az egyes iskolák gyermekeinek lélekszáma szerint arányosan osztatik fel és adták ki már az első év óta. Ez évben már ki is fizették a teljes összeg 65 százalékát.

A város két gimnáziumában (leány és fiú) összesen majdnem 100 kisebbségi tanuló van. Igaz, sokkal szigorúbban kívánják meg tőlük a tökéletes román beszédet, mint ahogyan azt a magyar iskolák tanárai a multban a román tanulóktól kívánták, de ha valaki már bírja a nyelvet, akadály nélkül haladhat.

Amikor ezeket jólesően állapítjuk meg, rá kell mutatnunk arra is, hogy az összes kisebbségi iskolák a legszebb vizsgálati

jegyzőkönyvekkel rendelkeznek. A nyugodt, békés munka lehetővé tette a tanerőknek az eredményes munkát.

Fogaras városának multbeli öröksége a türelem és megbecsülés. A háboru előtti időben két román nyelvű, államilag segélyezett iskola volt; az orthodox és gör. katolikus egyházaké. Az Olthidon tul, Ga'acon, a gör. kel. egyház tulajdonát képező iskola falában elhelyezett márványtábla pedig azt bizonyítja, hogy a román nemzetnek a teljes tanszabadsága a multban is meg volt. A teljesen román nyelvű emléktábla szövege a következő:

„Las vouă mostenire
Cresterea neamului românesc
Si a patriei jubire”

„La 1910

„Sa zidit acestă scoală română confesională greco orientală fiind rege Francisc Josif I-ul Ioan Metian metropolit, Nicolae Borzea protopop, Nicolae Aron paroh, Traian Păcală învățător, Ioan Tulbure notar și Gheorghe Leanca episcop. Dela 1785—1860 scoala sa finit în casă privată, dela 1860—1910 într-o școală publică; Document e se află în fundament.”

Nem kis mértékben járul hozzá a megértő szellem kialakulásához az állami és kisebbségi iskolák tanszemélyzetének személyes jóviszonya is. Nem is lehet másként ott, ahol komoly, hivatásuk magasztalán álló nevelők munkálkodnak.

A jelen csak folytatása a multnak és reméljük a jövő is ez irányban fog haladni és a megtevő békesség és türelem eredménye a kölcsönös megértés és megbecsülés lesz.

Művelődési seregszemle

Szándékosan választottuk a „sereg” szót, mert, ha Fogarason valaki művelődni akar, egész sereg alkalmá van hozzá. A város tucatnyi kisebbségi egyesülete az ősz folyamán munkába áll és a tavasz beálltaig egyre-másra rendezi a szebbnél-szebb és változatos összejöveteleket.

A város egyik legrégebbi és legtöbb tagot, de egyben a legtevékenyebb munkát kifejtő kisebbségi egyesülete a Református B. A. Nőszövetség. November első hetétől huszvéig minden vasárnap délután vallásos és kulturális összejöveteleket tart. Munkája felöleli a mindennapi élet apró és nagy kérdéseit, melyekre a hivatott előadók adnak feleletet. Az előadások címei: nov. 11. Az ősmagyarok vallása; nov. 18. Az anya hivatása; nov. 25. A tej a ház-

tartásban; dec. 2. Szociális bajok a multban; dec. 9. Mikszát a mesemondó; dec. 16. Egy nap Amerikában; dec. 30. Méreg és ellenmérgek. Összejövetelei mindig látogatottak, csak egy a baj: nem elég nagy a terem.

Nem marad mögötte a R. K. Öltőegylet sem. Miután szerencsésen átesett a személyi változás viharán, megújult erővel és fiatal munkagárdával az élen máris megkezdte működését. Szépen sikerült templomi hangverseny után minden hónap első vasárnapján, ugynevezett Szt. Antal délutánt rendez vallásos és szórakoztató műsorral. Készül karácsonyi gyermekelőadás stb.

A kis unitárius egyház Dávid Ferenc egyletei fűrgen mozognak. Nov. 24-re javában folynak már a Vadvirág színházi próbái, Dá-

vid Ferenc emléktünnepélye után máris több templomi ünnepélyt vett programjába. Ifjúsági egyesülete kedvelt találkozóhelye a város aranyifjúságának. Simén Dénes lelkes tervé-köny részt vesz más egyesületeknél is.

A református leányszövetség, férfiszövetség, r. k. leány- és legényegyletek pontosan beosztott munkatervükkel állandó alkalmat nyújtanak a művelődésre.

A Magyar Dalegylet nyári pihenője után ismét tetterre készen áll. Ebben akadályozza egyelőre a karnagy hiánya, megoldhatatlan feladatok nincsenek. Megnyugtatóan tisztázódott az is, hogy a város és megye hivatalos vezetői nem ellenézték és nem kifogásolták a volt karnagy közreműködését a Magyar Dálárdánál, sőt az erdélyi viszonylatban is első között álló dalegyletnek mindenkor pártolói voltak. A dalegylet tagjai e télen is operettdaladást rendeznek.

Művészi szempontból első helyen kellene említeni az Uri Zenekart, mely a város zenekedvelőit egyesíti és egy kisvárosi színvonal feletti művészi értéket képvisel. Régi, kipróbált művészgárda, mely már sok nagy feladatot oldott meg. Nemcsak önálló hangversenyeket ad, hanem az egyes egyesületek előadásain is szívesen közreműködik. Csak egy az aggasztó: A régi kipróbált gárda mellett nem látjuk a fiatalokat. Fogarason nincs kellő zenei utánpótlás. A szülők elszegényedtek, a gyermekek túl vannak terhelve tanulnivalóval és a zene művelésére nem tudnak oly nagy súlyt fektetni, mint régebben.

Nem lenne teljes a felsorolás, ha meg nem emlékeznénk a zsidó kaszinó kitűnő könyvtáráról, melyet nagy áldozattal hoztak össze és amelyben a legújabb művek azonnal az olvasó tagok rendelkezésére állanak. E könyvtár munkájul járul hozzá a magyar kultúra terjesztéséhez.

Általában Fogarason minden egy-két hétre esik valami nagyobb szabású kulturális előadás — eltekintve a hetenként és egyenkénti összejövetelektől — bő alkalom van a művelődésre, annyira, hogy nagyobb megöröltetés nélkül bárki iskolán kívül tanulhat. Az egyesületek szempontjából azonban nem így rózsás a helyzet. A nagy fáradsággal megrendezett előadások egyre kevesebb hasznot jelentenek. Már pedig a jótékonytárgyat rendszeresen végző egyesületeknek jóformán egyetlen bevétel az előadások jövedelme képezi.

Természetesen nemcsak a kisebbségi egyesületek munkálkodnak ilyen szorgalmasan, hanem a román egyesületek is, közöttük elsősorban a Radu Negru gimnázium tanári kara, mely minden vasárnap este a tornacsarnokban előadást tart a tudomány különböző ágairól vett kérdésekről. Legközelebbi előadása nov. 18-án „Fogaras történetéből” címet viselte.

Mit csinál a Magyar Párt?

Fogaras városának mintegy 500 magyar választójogosult polgára van, ami 2300 léleknek felel meg. A megye területén még mintegy 3000 lélek van. Ezt az 5000 lelket fogja egybe a fogarasmegyei magyar párt. A 86.000 lakóju megyében ez a szám alig néhány százalék, de egybefogva mégis jelent anynyi erőt, amely érdekeinek védelmére szükséges. Tekintve azt, hogy Fogarasmegyében a hatóságok mindenkor megértőek voltak a kisebbségi lakossággal szemben, egy egységes magyar párt biztosítani is tudná a magyarság jogos igényeit.

Sajnos az egységhez sok kell még. Kellenek azok a magyar lelkek, kik személyes kapcsolatok folytán, vagy olykor-olykor az egyes politikuskótlól igénybevett támogatásért szinte erkölcsi kötelességüknek tartják az illető párt politikai támogatását is. Így érthető az, hogy ebből a kis magyarságból is jut minden párt részére. Sokan mint hivatalnokok nem vehetnek részt tevékeny módon a párt munkájában s hogy félreértés, vagy kellemetlenség ne származzék belőle, teljesen távol is tartják magukat annak életétől.

Kenyérért féltő embereket kell tehát egybefoglalnia a M. P.-nak. Nem kis és nem könnyű feladat, mert annyira érzékenyek és annyira óvatosak, hogy nem is szívesen mutatkoznak ott, ahol magyar ügyről van szó. Nem akar ez vád lenni. Mindenki megérti, hogy a mindennapi kenyérrel nem lehet játszani. Gyermekecszójakat nem lehet illúziókkal jóllakolni.

Ebben a közfelfogásban kell a M. P.-nak harcolni az egységért.

Pedig szükség van arra, hogy minél biztosabb és nagyobb számú szavazat felett rendelkezze, mert csak így tudja megfelelő súlyal képviselni a magyarság érdekeit.

Bármily kicsiny is szavazóinak száma, a közösségi választásoknál számottevő tényező. Egységes magatartásától esetleg a városi választások sorsa függ, a magyarságnak a vá-

rosi tanácsban való képviseletére azonban döntő lehet.

A M. P. Fogarason nem ellenzékiekedhetik! Bármennyire becsüli is az egyes politikai pártok itteni vezetőit, csak egyetlen állásfoglalása lehet: támogatni a fennálló rendet minden rendelkezésre álló eszközzel a rend, a nyugalom és alkotó munkában. Ez a politikája az uralmon lévő párttal szemben és csak ezt kínálhatja fel.

Viszonyásul csak azt kívánjuk, hogy békében élhessünk, dolgozhassunk és a többségi nemzet részéről megkapjuk emberi jogainkat. Kevésszámú hivatalnok-testvéreink ne kerüljenek utcára, leszegényedtek iparosaink ne mellőztessenek a munkaalakalmaknál, egyházi és kulturális intézményeink kapják meg a jóindulatu támogatást.

Fény és árny

Meglepően sok a városban az építkezés. Csak a Bethlen-utcában 5 új ház épül, vagy épült ez évben. A város területén több mint 100 építő engedélyt kértek, melyekből csaknem husz új ház. Az épülő házak közül sok felül van a fél millió. Öröndetes jelenség ez. Az ősz folyamán nem volt más anélküli iparos. Ha mindjárt alacsony munkabérekkel is, de csak volt munka, mert az építés csaknem az összes iparágakat foglalkoztatni tudja.

A határozottan jó idény dacára ez évben csak a református egyház hívei közül 7 család, több mint 25 lélek költözött ki. Az összes kiköltözötték számát 15 családra, illetve mintegy 40 lélekre lehet tenni. A kiköltözötték legnagyobb része Bukarestbe ment, de van, ki Kolozsvárra, Szebenbe, vagy más városokba ment munkát keresni.

E két tény egymás mellé állitva gondolkozásra késztet. Fogarason rég volt annyi mun-

kaalkalom, mint az idén és mégis voltak, akik nem tudtak megélni. Ott kellett hagyniok régen megszokott környezetüket, barátaikat és elindultak egy nagyobb bizonytalanság felé, a kenyérért, amely itten bizonyára nem volt, vagy csak nagyon szűken jutott ki részükre. Ugy látszik, sok magyar embernek elfogyott itt a kenyere.

Patriota ur esetei

Az alábbi esetek a hegyes nyelvek szerint, csakugyan megtörténtek. Jóleső bennük az, hogy általános derültséget keltettek és senki sem „szívta mellre”.

PATRIOTA UR SZÖLLÖT VÁSÁROL

I. jelenet: „Finom Hamburgi” ajánlja a kereskedő.

II. jelenet: Méltatlankodás, felháborodás, hogy lehet Hamburgból hozatni, mikor itthon is terem. Na majd megmutatom én... ésatóbbi.

CENZURAZ

Patriota ur történetesen a rádióüzlet előtt sétál.

Véletlenül éppen akkor köszönt rá az ingyen hangszóró: „Halló, rádió Budapest”.

Patriota Ur letépi a huzalt.

NEMZETI MUNKAT VÉD

Gyalogjárót javítanak. Hála Istennek elég sok kézben ég a munka!

Patriota ur érdeklődve kérdi: „Hány román ember és hány idegen dolgozik itt?”

Mind román honpolgárok vagyunk — adta meg a választ egy román munkás.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Végre egy jó hír:

Tavaly óta megháromszorozódott az élőállatkivitel

A sertésexport visszaesését ellensúlyozza a bacon-kivitel

Bukarest, november 22.

A deficit gabonatermés következtében Románia legfőbb exportcikkje ebben az évben az élőállat, melynek külföldi értékesítése, ha egyre nehezebb is, még mindig rentábilis az óvatosan dolgozó exportcégeknek. Az állatkiviteli szindikátusok szövetségének legfrissebb adatai szerint a kiviteli prémiumok következtében Románia állatkivitele az év első 9 hónapjában jóval meghaladta az 1933 évi ugyanolyan időszakra szóló exportot. A szarvasmarhákivitel 1934 januárjától szeptember végéig 16.721 darabbal haladta meg a tavalyi exportot, holott az egész 1933 évi szarvasmarhákivitel összesen 16.482 nagy állat volt. Ezen a téren tehát az emelkedés meghaladja a 100 százalékot. Szeptember 30-ig az állatkivitel meghaladta a tavalyit 489 darab lóval, 47.784 darab juhval és 749.881 kiló füstölt sertéshussal (bacon). Ezzel szemben visszaesett a sertéskivitel 46.917 darabbal és a friss hús export 368.544 kilóval.

A kilenc hónap alatt kivitt összmenyiség a következő: 27.848 darab állat, 47.993 sertés, 539 ló, 47.784 juh, 52.976 kg, friss hús és 749.881 kiló bacon. A sertés-exportnál a visszaesés az Ausztriába és Csehszlovákiába irányuló szállítmányok-

nál következett be, még pedig Csehszlovákiába a tavalyi 27.597 sertés helyett ezidén csak 11.433 darabot lehetett kivinni, Ausztriába viszont 36.210 sertés ment ki a tavalyi 65.188 darab helyett. Ez a visszaesés az ottani agráriusok nyomására életbeléptetett vámemelésnek tulajdonítható, míg a frissuskivitel azért esett vissza ugyanezen országokban, valamint Franciaországban és Egyiptomban, mert a román huskontingens átváltoztatták élőállatkontingensre. Másfelől azonban az Angliába irányuló baconexport teljesen kárpótolja Romániát a frissuskivitelnél mutató veszteségért, sőt nem kis részben kompenzálja az élősertéskivitel visszaeséséért is.

Az állatkiviteli szindikátusok szövetsége nagyon meg van elégedve az eredményvel, amely év végéig alighanem további javulást fog elérni és reméli, hogy az állatkivitel háromszorosa lesz a múltévinek a füstölt sertéshús megduplázódik, a juh export, amely tavaly egyáltalán nem létezett, még nagyobb lendületet vesz és egyedül a sertéskivitel lesz az, amely az 1933 évi színvonalon marad. Ha pedig a mostani állatkiviteli rendszert még január elsején léptették volna életbe, akkor a romániai állatexport elérte volna a szabadkereskedelem idején tartott pozícióját.

Komoly nehézségek vannak a csehszlovák-román kereskedelmi tárgyalásoknál

A cseh exportiparnak 200 millió korona követelése van Romániában, amelyet nem tud megkapni

Bukarest, november 22.

A csehszlovák kereskedelmi delegációval megkezdődtek a tárgyalások az új román behozatali rendszer alapján. Az a kikötés, hogy Románia 40 százalékkal több árut kell eladjon, mint amennyit behoz, meglehetősen nehéz helyzet elé állítja a cseheket, akik saját ellentétes érdekeikkel is küszködnek. A cseh gyáripár amelynek a kliringben és blokkált hitelekben 200 millió koronája, vagyis egymillióard leje fekszik romániai cégeknek, szívesen vállalja Manolescu-Strunga rezsimjét, mert az hamarabb hozzásegíti a követeléseikhez és újabb áruladásokat is lehetővé tesz. Ugyanakkor azonban a tényállás az, hogy a cseh agráriusok ellenállása következtében Románia alig félannyi mezőgazdasági cikket tudott Csehszlovákiába exportálni, mint amennyi készáruat a csehek Romániába exportáltak. És miután nem valószínű, hogy a cseh mezőgazdák, akiknek rendkívül erős politikai súlyuk van, ezuttal engedékenyebbek lesznek, a Bukarestben most indult tárgyalásoknak az a célja, hogy valamilyen más megoldást lehessen találni a két ország áruforgalmának normális lebonyolítására.

Már amikor Manolescu-Strunga első ízben jelentette be az általa elgondolt új külkereskedelmi rendszer alapelveit, számos nagy csehszlovák exportvállalat vezetője érkezett Bukarestbe, hogy új üzleti kapcsolatok létesítésével biztosítsa magának továbbra is a román piacon évek alatt kivívott pozícióját. A hivatalos cseh delegációval megint érkezett egy csoport cseh exportőr és importőr Bukarestbe és a kulisszák mögött mindent elkövet, hogy az új kereskedelmi szerződés ne legyen hátrányosabb, mint az eddigi. Olyan módot kell találni, amely egyfelől lehetővé teszi a csehek romániai követeléseinek behajtását, anélkül, hogy a két ország áruforgalma szenvedne az új

rendszer következtében.

A román-csehszlovák kereskedelmi tárgyalásoknak van azonban még egy nehéz ütközőpontja. A gazdasági kisan-tantkonferencia határozatai. Manolescu-Strunga miniszter elgondolásai ellentétben vannak ezekkel a határozatokkal és habár Titulescu több ízben interveniált is az új importrezsim megfelelő módosítása érdekében, nem lehet tudni, hogy a tárgyalások során a román delegáció milyen engedményekre lesz feljogosítva a csehek javára. A csehek arra hivatkoznak, hogy a maguk részéről már teljesítették a kisan-tant gazdasági konferenciájának határozatait, amennyiben gabonaszükségletüket csakis a kisan-tantállamoktól szerzik be és nem a tengerentúlról, a petróleumot pedig kizárólag Romániából, holott eddig az oroszoktól és Amerikától vásárolták. Következésképpen azt akarják, hogy Románia is hozzon áldozatot a cseh ipari export javára.

A csehek, hír szerint, a kompenzációs rendszer fenntartását és kibővítését kívánják. Ezt írja elő a gazdasági kisan-tant szabályzata is. A mostani tárgyalásokon szó lesz különböző kompenzációs irodák létesítéséről mindkét ország területén az áruforgalom fokozására. Ennek a tervnek a megvalósítása azonban nehézségekbe ütközik a Banca Națională részéről, amely a devizakérdésben újabb akadályokat gördít úgy az export, mint az import útjába. Már pedig a csehekkel való megegyezés központi problémája éppen az áruforgalom pénzügyi része. A most megkezdődött tárgyalások során ebben a kérdésben lesznek a legkomolyabb viták és ellentétek.

A TEMESVÁRI TERMÉNYPIAC ÁRAI
Torontáli buza 78-as 390, temesi buza 76-os 380, újtengeri 145, őrlőképes ten-geri 155-160, napraforgómag 970, tök-mag 4.50, lucernamag 40.

Az iparügyi miniszter mente-sítette a gyárakat az árellelőrző rendelet végrehajtása alól

Bukarest, november 22.

Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a gyárvállalatok ellenállása miatt meg-hiusultnak tekinthető Manolescu-Strunga miniszternek az árak ellenőrzésére meg-indított akciója. A miniszter szétküldötte a nyersanyagkészletek és készletraktár, valamint a termelési költségek és eladási árak kötelező bejelentésére vonatkozó rendeletét, de annak végrehajtására egyetlen iparvállalat sem gondolt komo-lyan.

Manolescu-Strunga csakhamar észre-vette a gyárosoknak ezt a taktikáját és ismételt sajtónyilatkozatokban megfenye-gette az iparvállalatokat, hogy a kartell-

törvényben, amelyet az új parlamenti ülészek elején tervez benyújtani, a leg-szigorubb szankciókkal fogja sújtani mindazokat a cégeket, amelyek nem vá-laszoltak a körrendeletére.

Közben az történt, hogy az UGIR ál-landóan interveniált a gyáripár által sé-relmezett körrendelet visszavonása érde-kében, mondván, hogy semmi szükség nincs ma az ipari árak ellenőrzésére, mert egyetlen iparág sem gondol áremelésre, hanem olcsóbbítja a termelvényeit, hogy minél többet tudjon eladni és foglalkoz-tatni tudja az üzemét. A legutóbbi au-diencia alkalmával Manolescu-Strunga miniszter felhatalmazta a Gyáripárosok Szövetségének küldöttségét, a Gyáripárosok számára az UGIR tagvállalatainak, hogy nem kötelesek a körrendeletben felsorolt adatokat beküldeni.

Vagyont biztosítja a mai aranyértékben ; az elhelyezett tőkék jó jövedelmezősége ; biztos visszafizetés 40 %-os kedvezményvel ; tekintélyes és oszthatatlan jutalmak :

100.000, 250.000, 500.000, 1.000.000 és 3.000.000 Lei értékben.

Ime, mit ajánl az

Országfejlesztési

kölcsön,

mely ezenfelül biztosítja a határok védelmét ; fenntartja az ország tekintélyét ; elősegíti az utak, iskolák és templomok építését ; megvédi a közegészséget ; értékesíti a nemzeti gazdaságot ; szaporítja az ország termelésének erejét.

SPORT

Küszöbön a tél!...

ÉRDEKESSEGEK A JÉG ÉS HÓ SPORTBIRODALMABÓL

Mikor használták az első sítalpat? Nehéz megmondani. Az északi népeknek régebbi közlekedési eszköze volt a havon. A legrégebbi sítalpat, melyet találtak — négyezer évesre becsülik. Egy másik leletnél sítot került napvilágra. Ezt 2500 évesnek mondják. Norvégiában találták azt a sítalpat, amely valószínűleg szintén 2500 éves és a mai modern formához nagyon hasonlít. Hogy a norvégek, svédek vagy finnek használták először a sít, mint közlekedési eszközt, még nincs eldöntve. Csak az bizonyos: mint sport a múlt évszázad végén terjedt el.

A korcsolyával is ugyanaz a helyzet. Az „őslelet” — csontkorcsolya. Később fahafoglalt vasdarab a fejlődési fok, a míg a mai modern acélkorcsolyáig jutottak. A korcsolya az emberiség egyik legősibb sportja.

Ezt is kevesen tudták: Goethe, a világ egyik legnagyobb szellemóriásának legkedvesebb szórakozása a korcsolyázás volt.

A világ leggyorsabb játéka: a jég-hokki. Kanadából ered ez a játék. Gyorsan terjedt el a világon. Európában kerek labdával játszották, mint „bandy-hokkit”, a háború után azonban általánosan a la-

pos koronggal való kanadai hokki terjedt el.

Kiszámították, hogy a jég-hokkiban a jégen száguldó játékosok negyvenöt kilométeres óránkénti átlagsebességet értek el.

A világ legnagyobb siugrósnője, vagyis amelyen a legnagyobb ugróeredményt érték el eddig, a jugoszláviai Ratece-Planicán építették. Ezen ugrott a norvég Birger Ruud 92 métert, amely a jelenlegi világrekord. Sigmund Ruud ennél is nagyobb ugró — 95 métert! — de bukott.

A világ legelső bobszárversenye a svájci St. Moritzban épült.

A legnagyobb gyorsaság, amit havon értek el — vagyis a sízők sebességi világrekordja: 136,3 km átlagsebesség, melyet az osztrák Gasperl ért el St. Moritzban. Gasperl ugyanakkor egy százméteres utasakozón 122 km-es sebességgel száguldott át.

A világ egyik legrégebbi megjavítatlan rekordja a német tízezer méteres gyorskorcsolyázórekord, melyet a müncheni Seyler futott 18 perc 35 mp-el — 1896-ban! Azóta nem tudták megjavítani!

Labdarugás

Az aradi botrányral kapcsolatban a nemzeti bajnokság bizottsága vizsgálóbiztost küld Aradra. Ugyanakkor elhatározták, hogy kivételes intézkedéssel a Gloriát arra kötelezik, hogy pályáját, már december elsejéig kerítse be drótsövényrel. Mint ismeretes, a többi erdélyi nemzeti bajnoki egyesület csak február elsejéig köteles pályáját körülkeríteni. A Gloria ismétlődő botrányai azonban nem tűnnek további halasztást.

FOGARAS

Fágárasul—DHV 7:0 (3:0). A Fágárasul valószínűleg lehengerelte a fogarasi szász csapatot. Góllövők: Velter, Vlad, Popa II., Simon, Söték. A mezőny legjobb embere Moszkár, a Fágárasul centerhalfja volt. Kovács, Popa és Molnár is kitűntek. Jó bírő volt Lázár.

PARIS

Északfranciaország—Stockholm 1:0. (1:0)

Ilyen óvás sem volt! A dicsőszentmártoni Sticla megővta a nagyszabású HTV ellen elvesztett nemzeti bajnoki mérkőzést azon a címen, hogy Hochmann játékost gyilkosságért elítélték és így büntetett előéletű. A nemzeti bajnokság bizottsága az eredmény igazolását fel is függesztette az ügy kivizsgálásáig.

Sepi a NAC elleni mérkőzésen mutatkozik be a Venus színeiben.

Tenisz

Az angol hivatalos ranglista is megjelent. A férfiaknál: 1. Perry, 2. Austin, 3. Hughes, 4. Sharp. A hölgyeknél: 1. Round, 2. Scriveren, 3. Stammler, 4. King.

Perry és Crawford tízszer találkoztak eddig, 8-szor győzött Perry és csak kétszer Crawford.

Mely fájdalommal tudatjuk, hogy a mindnyájunk átal meggyón szeretett jó édesanyja, anyós, testvér, sógornő és rokon

Tikossy Róza

életének 52-ik évében f. hó 21-én hosszasan szenvedés után me szűnt éni.

Drága halottunk hűt temető f. hó 22-én d. u. 3 órakor fogjuk a régi kőház halottas házából a bolgárszei román kat temetőbe a ret. egyház szertartása szerint örök nyugalomra kísérni.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

Brassó, 1934 november 21.

A nyászoló család.

Ökölvívás

Ujabb román ökölvívó óriás tűnt fel a krajovai Virgil Mitrica személyében, aki 195 cm magas és 95 kg súlyú.

Asztali tenisz

Az asztali tenisz-szövetség határozata értelmében december 10-ig az összes ke-

UJRA KAPHATÓ
• Dr. CHERESTESIU és DERI
GYULA tanárok által szerkesztett

ROMÁNUL

100 ujságok, élcek és képek alapján című nyelvtan
A 368 oldalas könyv ára 150 lej.
Postai szállítással, utánvétellel 175 lej.

Kapható a
Brassói Lapok Könyvosztályában,
Brassóban, Kapu-utca 56-58. Bukarestben: Strada Mina 9 szám alatt.

Egészségesek a lábai? **PONTOS!**
Dr. Engländer Árpád

Ludtalp, bokasüllyedés és egyéb lábfájdalmak

megelőzése, kezelése, gyógyítása
A különféle fájdalmas és kellemetlen lábajokban szenvedőknek akar ez a kitűnő könyv segítséget hozni.

A tartalomjegyzékből: A láb szerkezete. — Bokasüllyedés. — Lásbüllyedés. — Ludtalp. — Harántboltozat süllyedés. — A terpeszláb. — Bőrkeményedés. — Tyukszem. — Kalapácsuj. — Karomuj. — Bütyök. — Lábizzadás. — Körömbetegségek. — Megelőzés, kezelés, védekezés és gyógyítás. — Talpbetétek. — A cipő. — Gyógykezelések. — A lábbetegségek kölcsönhatásai. — Reumás megbetegedések. — Ischiás. — Visszértágulat. — Hogyan gyógyíthatjuk meg tökéletesen a beteg lábat? — A mai nehéz harcban különösen fontosak az egészséges lábak!

E nélkülözhetetlen könyv ára 54 Lej.
Kapható: a Brassói Lapok könyvosztályában!

ARCOSA
kizárólagosan

női felöltők és ruhák áruháza.

Allandó nagy választék legújabb francia és angol modellekben.

Gyermekek- és női felöltők különböző szöveteiből, különféle szőrmézéssel.

Olcsó árak.

Minden igényeknek megfelelő délutáni- és estélyi ruhák.

Arcosa

BUKAREST, Cal. Victoriei Nr. 33
(Casa Frascati). Telefon Nr. 3-64-67

rületek le kell jótsszák kerületi bajnoki mérkőzéseiket.

A brassói kerületből a következő játékosokat igazolták le az országos szövetségnél: a Kézdivásárhelyi Sport Egyletből: Jakó Emma, Sipos Etelka, Jakó Etelka és Farkas Anna, a Brasoviából: Papp János.

Olimpia

Oroszország részt vesz az Olimpián?

Egyre többet beszélnek arról, hogy Szovjetország rövidesen felveszi a kapcsolatot a nemzetközi sportvilággal. Belépnek az egyes nemzetközi szövetségekbe és állítólag részt akarnak venni az olimpián is.

A Párisi Divatlap október havi száma megérkezett, ára 20 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-e'adás

Eladó 1 drb. 21 b. henger-szék és 1 pár 42 kőjárt, komplett, az ára mindkettőnek 20.000 Lej. Csak személyesen tárgyalok. Pünköszt Samu Tárlungeni 19. jud. Braşov. 16224

Malomberendezés, szítás, „Diesel” motorral, két köves, eladó. „Mercur” cég, Hatég.

Pék, mosóda, vegytisztító, kelmefestő részére folyóvíz mellett lakóház Odorheiu fő-utcában eladó. Ajánlatokat „Olcsó” jelígre a brassói kiadóhivatal továbbít. 16245

Vidéki nagyközségben termény- és vegyeskereskedés házzal együtt eladó. Cim 16253 szám alatt a brassói kiadóhivatalban.

Állást keres

Szesszfűző üzembeszűntető miatt, állást keres, gépész vizsgáival rendelkezik, szeszgyárjavítást is vállal. Róth József, Iclodul-Mare Jud. Somaş. 16117

Végyes

Jó menetű vállalatához 700.000 lejrel 50%-os társ kerestetik, hol a tőke többszörösen biztosítva van. „20 %-os évi megtérítés” jelígre leveleket a kiadó továbbít. 16251

Tűzfatelep iparvágánnyal kiadó Albina közraktárban. Brassó, Str. Iuliu Maniu 67. 16252

Bukarest

Universal gyalúgépet veszek, jókarban levőt, 50 cm-től felfelé, esetleg dinamóval együtt. Cím: Ludovic Sziggyártó, Constanţa, Str. Griviţei 45. 21101-b

Dr. Biró Borbála fogorvos, Berlinben specializálva legmodernebb öntött arany-munkákban, porcellánkoronákban és gyermekfogászatban. Rendel: Str. Regală 8. Telefon: 3-36-94. 21191-b

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendei 12-2, 5-8-ig. Vasárnap 9-10-ig. Bukarest, Piaţa Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34-11.

Elsőrendű magyar és francia konyha, diéta előírás szerint, kívánatra házhoz szálltva. Roth Pensio, Bukarest, Str. Alex. Lahovari 33. I. em.

Kerekék ügyes 15-16 éves leányt, bentlakót, kézimunka előnyomtatáshoz. Lehet kezdő is. Haasz, Splaiul Unirii No. 101. 21126-b

Gallérokat, keményínget, férfi- és nőruhákat szépen szakszerűen mos, fest, tisztít a brassói „Kristály” gőzmosoda bukaresti fiókja: Strada Regală 6. 277-b

Berkovici Lulu kozmetikai intézetében (Bukarest, Str. Nicolae Bălcescu 39 bis II. em.) legmodernebb arc- és testápolás, helyifogásztás, manicura. Díjtalan tanácsadás. Dolgozó nőknek 50% kedvezmény. Telefon 2-47-51. 210113

Könyvtár. A „Minerva” kölcönkönyvtár 2 kötetre előfizetők részére hetenként kétszer házhoz szállítja a kívánt könyveket. Calea Victoriei 50. Subsól. 211130-b

Brassótól Váradig

Orsovától Szinnetig

Bukaresttől Galacig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetéseknél közli!

Előnyös áron.

Sp rherdek, fehérék vagy fekete, emailrozottak és beiga kályhák

„GLORIA”
KALYHAGYÁR

Bukarest Str. Florilor 30
Kérje díjtalan árjegyzékünket.